

Aşuk İsmetî

HAZIRLAYAN
Doğan KAYA

ÂŞIK İSMETÎ
HAYATI VE DEYİŞLERİ

Hazırlayan:
Doğan KAYA

Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının 12 Nisan 1984 gün
BASHALK: 3400-557-84/SYNT. 12 sayılı yazıları ile basılmasına
müsaade edilmiştir.

1984

Dizgi ve Baskı
ESNAF MATBAASI

SİVAS

İÇİNDEKİLER

Sunuş
Önsöz
Kendi Dilinden Âşık İsmet
İsmetinin Edebî ve Fikrî Yönü

KENDİSİ İLE İLGİLİ DEYİŞLER

Şiir Num	
Kış geldi	1
Kara Tren	2
Âşık Oldum	3
Isparta'da Bir Kapıda	4
Görüş	5
Elveda	6
Mezar Taşı	7
Beni Sen	8
Künye	9

FANİLİK

Felek	10
Kalan Yok	11
Unutma	12
Hey Gidi Günler	13
Çürür Güzelliğin Toz OlurCanım	14
Mal Olmuyor	15
Boşa	16
Ayna	17
Vardım Varalı	18
Ne Çare	20

AŞK ÜZERİNE DEYİŞLER

Sezemiyorum	21
Hâlimi Görsün de Ne Derse Desin	22

Seni Daha Güzel Gördüm	23
Yalan Oluyor	24
Rüya	25
Hayaldeki Güzele	26
Düşmüşüm	27
Gel Gidelim	28
Kapı Güzeli	29
Kovma Ha Beni	30
Kurban Olduğum	31
Bilmem	32
Yollara Beni	33
Gönül	34
Gelin	35

HİSSÎ DEYİŞLER

Erbabı	36
Arı Sinek ile Bile Gelir mi	37
Yalnızım	38
Kim Bilir Derdimden	39
Sonum Sönmek	40
Gönül Bir Güzelin Yolunda Ölü	41
Dostum	42
Az mı Deyim Çok mu Deyim Ne Deyim	43
Ne Yaparsın	44
Ölürüm	45
Mektup	46

MİLLÎ HİSLENİŞLER

Başkalık	47
Haydi	48
Yanarım	49
Kör Olsun	50
Ötesi Var mı	51
Geriyiz	52
Ben	53

Hâlimiz	54
Çalınmış	55
Zâr Demek Benim	56
Sövmeli	57
Candan Ettiler	58
Aziziye	59
Unutma	60

KİŞİ-KURULUŞ-MEMLEKET

Kurban Kesseler Beni	61
Sivas	62
Yanık Hava Çalar Teli Sivas'ın	63
Erzurum	64
Mustafa Kemâl	65
Dört Eylül	66
Sivas'ta Aşıklar	67
Cumhuriyet Üniversitesi	68

FİKRİ VE MİSTİK DEYİŞLER

Boz Toprak	69
Ârif	70
Taşın Var Dünyada Taşın Dediler	71
Benzer	72
Söylesem Söz ile Dile Gelmiyor	73
Hâlim Başka Başka Benim	74
Mezarı Hayatın Sonu Sanardım	75
Güneş Ne Yapar ki Göz Olmayında	76
Dünya Dengesizce Dönmüş Olsaydı	77
Bahane	78
Yere Çalar	79
Sıra Sende mi	80
Olacak	81
Tavuk Olsan Düşmanın Var	82
Benim Bakışlarım Başka Başkadır	83
Başkalık Var	84

Derim	85
Gülün Güzelliği Dalında Gerek	86
Mehehk	87

TAŞLAMALAR VE. GERÇEKÇİLİK

Hancı	88
Doktor Bana	89
Kel Gelin	90
Kimi-1-	91
Öğüt	92
Sinekler Başkadır Arılar Başka	93
Karard	94
Diyorlardı Doğru İmiş	95
Birini Gördüm	96
Bizim Kötü Kötü Raylanmızdan	97
Nasıl Zengin Olayım	98
Etme Bulma Dünyası	99
Hâl Pazarında	100
Karşı	101
Doktor Bey	102
Aldatmışlar	103
Diriden Olduk	104
Gec Oldu Gardeş	105
Boynuzu	106
Dul Çıktı	107
Çifit Kazanı	108
Ona Yanarım	109
Kalmamış	110
Kimi-2-	111
Lal Dünyası Başka Başka Hâldedir	112
Benziyor	113

DERT-ŞİKAYET-DİLEK

Düşürme Yâ Rab	114
Nerede Kaldı	115

Dert Beni	116
Yokluk	117
Ne Gösteren Var	118
Gülmedi	119
Ben "Ah" Dedim	120
Zaman Düşman Olur Eroğlu Ere	121
Duyulmadık Sözüm Vardır	122
Git Gayrı	123
Aksi Gider İşim Benim!	124
Aldandım	125
Kara Tren	126
Köye Geliniyorsun Diyorlar Bana	127
Düşüyor	128
Derim Eyvah	129
Baba	130
Yük Oldu	131
Aldatmak Usuldür Kâr Dünyasında	132
Tadı Yoktur	133
Doğru Değil mi	134
Gardaş	135
Of	136
Bir Başımı Bulamadım	137
Veysel	138
Gülhanî-İsmeti Karşılaşması	139
İsmeti-Püryânî Karşılaşması	140
Lügatçe	

SUNUŞ

Âşık İsmetî'nin "Deyişler"ini zevkle okudum. Bu yapıt için bir Sunuş yazmam istendi benden. Bunu kendim için büyük bir şeref sayıyorum. Ancak, âşıkların harman olduğu, Pir Sultan Abdal'ı, Âşık Veysel'i, Zıralı Halil'i ve daha nicelerini yetiştirmiş olan benzersiz bir yörenin bir kalk şairini değerlendirmek haddim değil benim...

Beğendim; sadeliğine, içtenliğine, akılcılığına kafiyelerindeki uyuma, anlamlarındaki derinliğe bayıldım, şiiri seven bir kimse olarak.. Bu deyişlerin çoğunda özdeyiş olarak sonsuzlaşabilecek değer ve güzellikte dizeler var, bana sorarsanız. Okurken, rengârenk kır çiçekleri arasında geziniyormuş gibi hissettim kendimi... Doğa, insan, yurt sevgisi dolu pek çoğu. Katıksız, içten yapmacıksız bir sevgi bu... Okurken, kekik kokusu gibi toprak kokusu gibi hoş a giden, garip, buruk, keskin bir koku duyar gibi oldum.

Bana sorarsanız, olağanüstü başarılı; yapmacıktan, zorlayıcılıktan uzak, sade ama derin anlamlı deyişler sunuyor İsmetî. Kendisini kutluyor; Tanrı'dan uzun bir ömür, sağlıklı ve verimli yıllar diliyorum. Üniversitemizin Halk Edebiyatı Uzmanı Doğan Kaya'ya da bu derlemesi için teşekkür eder, bu tip değerli çalışmalarının sürekli olmasını dilerim.

Saygılarımla...

Prof. Dr. Muvaffak Akman
Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü,
Sivas-23 Şubat 1984

ÖNSÖZ

Âşık İsmeti, yaşayan halk şairlerimizdendir. Şiire çok önceleri başlamasına rağmen, son yıllarda adını duyurmağa başlamış ve bugüne kadar çeşitli dergi ve gazetelerde bunları yayımlamıştır. 1970 yılında “Hak Var Dedik” adlı bir kitap çıkarmıştır. Bu kitapta 74 şiiri yer almıştır. “Âşık İsmeti” adlı kitabımızda, âşığın 1947-1984 yılları arasında söylediği 140 şiiri bulunmaktadır. Bunlardan 31 tanesi (Num: 1-6-11-17-18-24-34-40-43-62-69-79-80-82-90-97-93-102-105-106 107-108-114-115-116-117-118-123-126-128-131) Hak Var Dedik'te daha önce çıkmıştır. Fakat âşığımız daha sonra bu şiirler üzerinde düzeltmeler yapmıştır.

İsmeti'nin şiirlerini dokuz bölümde vermeyi uygun bulduk. Şiirleri de söyleniş tarihine göre tasnif ettik.

Hayatı hakkındaki bilgiyi de istedik ki, âşığımızın kendisi anlatsın. Bu bölümde, bazı yerlerde kullandığı ifadelerden, O'nun nesirde de güçlü birisi olduğu görülecektir.

Kitabın sonuna da bir lügatçe koymayı ihmal etmedik. Orijinal kelimelerin-az da olsa-dil araştırmacılarının işine yarayacağını düşündük.

“Sivas âşıklar yatağıdır.” sözü boşuna söylenmemiştir. 1268 köyün pek çoğunda ismini duyurmamış nice âşıklar vardır. Biz, bunlardan-şimdilik-sadece birini tanıtıyoruz. Ömrümüz ve çalışma azmimiz oldukça diğerlerini de tanıtmayı kendimize vazife telakki ediyor; bunu da o kadar arzu ediyoruz ki...

Bir vesile ile yakın alâkasından ve teşviklerinden kuvvet aldığım C. Ü. Rektörü Sayın Prof. Dr. Muvaffak Akman'a; çalışmalarında bana yön veren Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı Sayın Doç. Dr. Turgut Karacan'a burada teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Doğan KAYA

KENDİ DİLİNDEN ÂŞIK İSMET

-Âşık nerelisin?

-Sivas'ın güneybatısında, İlbey yöresinin Kâhyalı Köyü'ndenim.

-Doğumunla, ilgili bildiklerin nelerdir?

Kâhyalı'da, 1934 yılında sıvaları dökük, kapısı kırık bir evde doğmuşum. Anamın adı Serfinaz. Millî Mücadele'de on bir yerinden yara almış Mustafa adında bir gazinin oğluyum. Bacağından sakat kalan babam zorlukla ziraat yapar; bir taraftan da arıcılıkla uğraşmış.

Babam üç kere evlenmiş, ikisi rahmetlik olmuş. Bunun üzerine anam Serfiraz'la evlenmiş. Eski hanımlardan iki çocuğu olmuş. Onlar da şimdi rahmetlik. Ben doğunca rahmetli çok sevinmiş. Adımın konulması hususun da aklına imamımız Şaban Hoca gelmiş. "O'nun usulü, isteğine göre koyarsak iyi olur." diye düşünmüş. Ben, sonraları Hocaya sordum, bana şunları anlattı:

"O zaman Abdülkâdir Geylâni hazretlerinin müritleri evime misafir gelmişlerdi. Bir ara kapı çalındı. Vardım, baktım Muslu.

-Kusura kalma, seni rahatsız ettim. Bir oğlum oldu da adım senin koymam istedim. Misafirlerden biri:

Arkadaş ne diyorsa, bizde bilelim. Osmanlı içinde fısltı olmaz, dedi. Ben de meseleyi anlattım.

Mademki isim arıyorsunuz, buyurun beraber gidelim. Vereceğimiz adı kimse duymadan, çocuğun kendisi duysun, dediler. Hep birlikte size gittik. Oturduk, söyleştik, kahvelerimizi içtik. Misafirlerden en yaşlısı:

-Adını ben koyum, dedi.

Biz de kabul ettik. Muslu seni getirdi. İhtiyar, yönünü kibleye döndü, kamet getirdi, ezan okudu. Adını Abdülkadir koydu. Bir fincan su istedi. Herkes, sırayla bu suya okudu. İhtiyar, çay kaşığı ile suyu senin ağzına döküp:

-Bu çocuğun aşkını verdik. Bu ateş, onu yakıp tutuşturacak, dedi."

-Peki, İsmet İsmi?...

-Kütükte adım Abdulkâdir'dir. Fakat herkes beni İsmet diye bilir. Sebebi de ben küçükken söylediklerine göre akı hayıra şerre eren, kâmil birisiymişim. Zamanın büyüklerinden İsmet İnönü'ye benzetip bu adı takmışlar.

-Çocukluğunuzun nasıl geçtiğini de öğrenebilir miyiz?

-Babamın okuma yazması yoktu, ama köyün sevilen sayılan insanıydı. Köylü, akşamları köy odasında onsuz oturmazdı. Bize hep memleketin ahvalinden, insanlıktan söz ederdi. 1945 yılında kaybettik, onu.

-Babanızın Ölümü sizde ne gibi tesirler bıraktı?

-Her şey babamın ölümüyle değişti. İş bulmak, okuyup yazmak, kalem, defteri almak mümkün değildi. Okuma yazmaya çok hevesliydim, amma... Sigara paketlerinin kâğıtları bulur, bilenlerden öğrenmeye çalışırdım. Gün oldu okudum. Haal.. Bu arada anam Karapınar'a dayımgile gitti; bir daha gelmedi. Küçük kardeşim Nurettin'le ben, bir kapının arkasında kaldık. Emmi, dayı, konu komşu, bir-iki gün baktılar, işleri biz değildik ya, usandılar. Daha biz neyik ki; bir karış çocuk. Nüfus cüzdanımda 34 yazılı amma, anam; "Erzincan felâketinde doğdun." derdi.

Çocukluğum çok çileli geçti Doğan Bey, çok... Bir gün öyle aç kaldık ki, mecburen çuvaldan un alıp yemeğe başladık. Un damaklarımıza yapışırdı. Bu sefer başka yollar aradık. Tahılı haşlayıp yedik. Bir zaman da böyle devam ettik. Tabi, ondan da

usandık. Ekmek yapmak istedik; becerip pişiremedik. Kış bir yandan bastırdı. Soğuk... Baca açık... Kapının orasından parmak giriyor. "Yağa yağa, ese ese kış geldi" şiirim onu anlatır. (Num. 1) Yorganların kirden rengi dönmüş... Hatta bir gece uyandım, -Allah seni inandırсын.- üstümüze kar yağmış; yaşı alta geçmişti. Bir köşede zar zor yer bulduk.

-Peki, sonraki seneler?....

-Öldürmeyen Allah, öldürmedi. Ben de ufak tefek söylemeye, yazmaya başladım. Amma, böyle değil tabi. Evde gaz yok, tuz yok. Elbiseyle -O zaman entari giyiyordum.- yatıp, elbiseyle kalkıyoruz. Yetimlik canımıza tak dedi. "Yanan kavurga sıçrar." demişler. Ben de hislerimi şöyle anlatmıştım:

*Yaktı, bu canımı kahpe yetimlik,
Şu boynumu büke büke gezerim.
Gecem değil, günüm bile karanlık,
Çileleri çeke çeke gezerim.*

*İçinde neler var, hayalin, düşün?
Âşık İSMET düşün, çok derin düşün
Hayır için gelen ayranın aşın
Sineğini döke döke içerim.*

Gün geldi, yüreğimdaki acılar, beni kendi halime koymaz oldu. Sifatım dünyada iken, aklım, hayalim başka âlemlerdeydi. Bazan-uyumadığım halde, hayal içindeyken uyanıyordum. Kendime soruyordum: Bu hal, herkeste var mı? Bazan diyordum : "Sazın yoksa, kır kasnakları. Tırpanın cereğini saz yap, söyle içinden geçenleri. Seyyah ol, gez diyar diyar; bağır, çağır, dök içinde ne varsa... Dağlar tepeler mekânın olsun. Dağları dinle, dağlarla konuş. Sırtım insana deme; herkesin gözünde divane olursun. Bazen:

*Bir şeyler demeye saz ister kolum
Ne bir tel bilirim ne gösteren var
Bilmem ki yanlış mı gidiyor yolum
Ne bir yol bilirim ne gösteren var*

*İSMET'yim derdim derman olacak
Ne arayıp, neyi nerde bulacak
Kime gitsem bu halimi bilecek
Ne bir el bilirim ne gösteren var*

diyor, çareler arıyordum. Sonunda kalbur kasnaklarını kesip saz yaptım. Halat tellerinin arasını açıp taktım, tel yerine... Çarık sırimlarından perde bağladım. Kendi halimle çaldım, çağırdım bir zaman.

Devir döndü, zaman geçti. Delikanlı oldum. Kendime göre bir güzel hayallerim. Bazen rüyamda görüyordum, amma ne yaparsın, uyanınca kayboluyordu. Hayalimdeki güzele türküler söylüyordum.

-İçinden geçenleri tam olarak anlatabiliyor muydun?

-İnsanlar aynı havayı teneffüs eder de ayrı ayrı düşünürler. Yolcuyla anlamak için yokuşu beraber çıkmak lâzım. Âşığı anlamak için, arif olmak gerek. Kim güzele güzel demez, âşık olmasa bile...

Anlatmak istediğim öylesi şeylerdir ki, anlatamadım şimdiye kadar. Şimdiye kadar gelen âşıklar da anlatamamışlar. Toplanıp toplanıp dinlemişler. Âşıklar da dinleyenler de "Anladık." diye aldanmışlar.

*Arifin başına bahar gelmeden
Sıcaklığını kışın, buzundan anlar
Gökten ne yağacak, malum olmadan
Dağdaki dumanın tozundan anlar (Num. 70)*

Düştüklerimi, hissettiklerimi ol görüp anlatamadım.

*Elime kalemi aldığım anda
Gördüğüm şeyleri yazamıyorum
Maşukun sevdası var yüreğimde
Uyanıp resmimi çizamıyorum*

*Bilmem ki böylece nereye vardım
Kendimi kendimde yitirdim durdum
Neye baktım ise bir başka gördüm
Her şey düğüm düğüm çözemiyorum (Num. 211)*

-O zamanlar hangi konularda şiirler söylemek istiyordun?

-Ayağıma dolaşan taş, gözümle gördüğüm güneş, her şey bana dokunuyordu. Yüreğim inceli p kalem oluyor; yazıyor, yazdırıyor, söyletiyordu. Gayrı düşünmüyordum; Şo şu ne diyecek? diye. "Âşık" diyeceklermiş, varsın desinler. "Âşıklık, ölüm ile kardeşliktir." diyordum. "Eğer insanlarda ölüm olmasaydı, ölümden fazla, yaşamaktan korkacaklardı diyordum.

Mal yayarken, dağı taşı gezerken her şeyden hisleniyordum; birbirini kucaklayan otlardan, kokulu çiçeklerden... Bazen gözümü kapatıp havayı dinliyordum. Rüzgârın çıkardığı sesleri, hayalimdeki güzelden sanıyordum.

-Bu çağlarınızda sizi evlendirmek isteyen oldu mu?

-Oldu, tabii! Daha yeni serpiliyordum. 48-49 yıllarıydı. O zamanlar Sürmeli Bey'i okuyordum. Bir gün komşu kadınlardan biri; "Seni everek." dedi. Hatta bir kaç kadınla dünür de gitti. Kız evi razı olmamış. Kızın anasını gördüm, sebebini sordum, Cevabı karşısında dünya başıma yıkıldı. "Oğlum, o gelenler; Sakın sakın o oğlana kız vermeyin. Ölünceye kadar vicdan azabından kurtaramazsınız dediler." dedi. Hayatta ilk olarak böyle ikiyüzlü insanlara rastladım.

Ben istedim ki; hayalimdekini bulamasam da ona yakın bir sima ile evleneyim. "Kaderin yazısını kadı bozamazmış." Aslında

evlenmekten biraz da çekiniyordum; içimdeki aşkı unutturur diye...

1951'de babamdan kalan ağaçları satıp beni everdiler. Kaynanam, kayınbabam-Allah var ya epey yardım ettiler. 1952-1955 arası kâh köyde, kâh Sivas'ta Devlet Demiryollarında çalıştım. 21.2.1955'te askere alındım. Tirenle bizi Isparta'ya götürdüler. Ben o zaman şu şiirimi söyledim:

*Kara tiren geldim sana
Ejder gibi yatıyorsun
Ac mı kaldın nedir be ne
Yolculara yutuyorsun*

*Götürürsün afat gibi
Getirirsin medet gibi
Âşık mısın, İsmet gibi
Yanıp yanıp tütüyorsun (Num. 2)*

-Âşık seni askerde etkileyen bir hadise başından geçti mi?

-Bak, bunu iyi sordun. Herkes gibi başımdan çok hadise geçti. Hepsini unutsam da birini hiç unutamam.

Tezkireme 44 gün vardı. Biz, arkadaşlarla arada bir bağlar arasında yeşil badem yerdik. Arkadaşlar, tuz için beni bir eve saldırlar. Kapıyı bir kız açtı. Kızı görünce, şaşırmadım desem, yalan olur. Niye dersen, bu kız, benim rüyalarımda gördüğüm kız idi. Donup kalmışım. Bölüğe vardıktan sonra hemen bir türkü koştum:

*Lâzım oldu, istedim tuz
Isparta'da bir kapıda
Karşıladı kibarca kız
Isparta'da bir kapıda (Num. 4)*

-Kapı güzeli hakkındaki hislerinizi de öğrenebilir miyiz?

-Sonraki seneler gördüğüm her nesneden hislendim. “Kapı Güzeli”ni bir türlü unutamadım. Bu hadiseden sonra çok değiştim. Etrafımı başka gördüm. Gün oluyor dağları geziyordum, onlarla ahbablık ediyordum. Diyordum ki:

Yaradan, çok güzel nakışlamış. Okuyordum, yüz hatlarındaki yazıları... Şu dağlar da bir sevda çekiyor. Gökyüzündeki aşıklaşan bulutlar birbirine karışıyor. Şimşek çakıyor. Bir ilâhi sevda uğruna ağlıyor. Yüreğindeki aşk taşıyor, yağmur olup dökülüyor, dağın taşın bağrına... Eritiyor toprağım, çıkartıyor dağın kemiklerini... Biz insanlar, dağın kemiklerine “kaya” diyoruz. Bu kemikler bile, bu aşkın şiddetinden, delik delik, parça parça olmuşlar. Bu aşkın selleri, yarıp yırtmışlar, düz ovayı. Sakin haliyle o zülal gibi akan ırmağı da coşturup bulandırmışlar!...”

“Kapı Güzeli”ni sıdk u candan görmüş olsaydım, belki bu kadar bana dokunmazdı. O sima, rüyamın, ayanımın birleştiği noktadan çıkan bir kıvılcım gibi yaktı da yaktı. Bir kibrit çöpünü düşün. Kendi kutusundan aldığı kıvılcımla ateş alır. Bu çöpün ateşi istenirse, bir şehri yakar. Benim kirpiklerim, kibrit çöpü gibi tutuştu, ateş yüreğime indi.

-Kapı Güzeli’ni başka zamanlar da gördüğünüz oldu mu?

-Hayır. Gördüğüm göreceğim o oldu. Fakat O’nu şiirlerimle çok andım. (Num. 23-28-29)

-Âşık askerlik dönüşü hatıralarınızı da özetler misiniz?

-Arz edeyim efendim: 1957’de terhis oldum. Bir ara, İstanbul’a çalışmaya gittim. 1959’da Sivas Çimento Fabrikasına işçi olarak alındım. Evimi de bir zaman sonra, köyden fabrika lojmanına taşıdım. Bu arada çocuklarım oldu: Züleyha, Hatun, Mürsel Nida, Sevgi, Senem, Nadir, Nigâr. 1979’da da emekli oldum.

-Sizin daha önce çıkardığınız bir kitabınız var; Hak Var Dedik. Bu kitabı 1970'te çıkardınız. Aradan geçen on dört sene içinde kendinizde bir başkalık hissettiniz mi?

-Bu kitap kendi gayretimle basılmıştır. Ben usta filan görmedim. Onun için -şimdiki durumuma göre- kendimi zayıf buldum. Yani, şimdiki bilgilerim daha iyi. Dikkat edersen şiirlerimin çoğunda da değişiklik yaptım.

-Âşıklar bayramına hiç katıldınız mı?

Erzurum'da, Atatürk Üniversitesi'ndeki Âşıklar Bayramı'na katıldım. "Mehenk" adlı şiirimle Karacaoğlu Ödülü'nü aldım.

-Herhangi bir âşıkla karşılaşman oldu mu?

-Hemşehrim Âşık Gülhanî ve Tokatlı Âşık Pürvanî ile karşılaşmalarım oldu.

-Konuşmalarınızdan anladığım kadarıyla Ölçülü ve bilgili bir ifaden var, Bunu neyle sağladın?

Allah vergisi, Haa! Bir de çok kitap okurum, mektep medrese görmedim amma...

-Âşık bade içtiniz mi?

-Daha önce de anlatmıştım... Şaban Hoca'dan öğrendiğime göre dünyaya gelişimde adımla birlikte bademi vermişler. Bunu duyunca yüreğimi yakıp tutuşturan aşkın nereden geldiğini anladım.

Şu da var ki; zaman geçtikçe dualarımda, "Bana aşk ve aşkın için rüyamda bade ver." diye yalvardım durdum, Allah'a. Yatsı namazlarından sonra, dua ederek, abdestli, yatağıma girip aylarca, yıllarca bekledim. Günün birinde verdiler. Fakat sabah olduğu zaman kendimde bir farklılık görmedim. Sadece bulanık akan selin, ırmağa karıştıktan sonra berraklaşıp ırmağa uyum sağladığı şeklinde oldu. Düşünce ve yapımda sınırsız sevgi, bütün

dünyayı bağrına basma, sevmeye belirtileri oldu. Büyük bir sabır,
kişilerin kusurlarını görmemek gibi hal aldı

-Sizi etkileyen bir âşık var mı? '

-Ruhsatî ile Abdurrahim Karakoç'u çok severim ve şiirlerini
okurum.

Sivas. 12 Ocak 1984

İSMETİN EDEBÎ VE FİKRÎ YÖNÜ

1947 yılından itibaren şiir söylemeye başlayan Âşık İsmet'in herhangi bir ustası yoktur. Saz çalmayı da sonradan öğrenmiştir.

Uzun müddet içine kapanık bir hâlde iken, çektiği çileler, toplumdaki düzensizlikler, tabiatın nizamı, vatan sevgisi karşısında daha fazla susamamış; artık içinden geçenleri haykırmak gereğini duymuştur. Bu hususta kendisi şöyle demektedir:

“Âşık milletin tercümanı, kalbi, dili, gözü olmalıdır. Aydınlar da âşıklara kulak vermeli. Milletin yapısını, arzularını, dertlerini aydınlar, âşıkların değişlerinde bulabilir. Yani âşıklar milletin aynasıdır.”

İsmeti, önceleri basit tarzda değişler söylerken, söyleştiği dostları, okuduğu kitaplar kendisine yön vermiştir. Üç yüzün üstünde, değişik konulardaki şiirlerinin yarısını beğenmez. Hatta bu yüzden çoğunda değişiklik yapmıştır.

Şiirlerinde, “Âşık İsmet, İsmeti, İsmet” mahlasını kullanan âşığımız on birli yahut sekiz heceyi esas almıştır. On bir heceli şiirlerinin pek çoğu 6+5, sekiz heceli şiirleri ise 4 +4 duraklıdır. Durakları başarıyla uygulamıştır. Genellikle yarım kafiye kullanmıştır. Gerek durak, gerek kefiye olarak kusursuzdur. İddia edebiliriz ki, ele aldığı konuyu yansıtmayı ve şiirlerindeki kudretiyle İsmet Namı, çağımızın önde gelen âşıkları arasındadır.

Karakter yönüyle herkesi, her şeyi sevmeyi esas almıştır. Yunus gönüllüdür O.

Dili hemen herkesin anlayabileceği sade bir Türkçedir. Bütün bu özellikler O'nu güçlü kılmıştır.

KONULARINA GÖRE ÂŞIK İSMETİ

KENDİSİ İLE İLGİLİ DEYİŞLER

Çocukluğundaki perişanlığı, askere gitmesi hayalindeki güzeli orada (Isparta) görmesi, siyaset üzerine düşüncesi köyden ayrılması, dilekleri ve künyesi bulunmaktadır. Öldüğü zaman, sevenlerinden de bir dileği vardır:

*Şimdi İsmet Namlı burada yatar
Derdini eritip, toprağa katar
Kalbim, ayak sesi duydukça atar
Bir şeyler bekliyor dillerinizden (Num. 7)*

FANİLİK

Hepimizin bildiği gibi, bu dünyanın zevk u sefası, ihtirası, telaşı, mal-mülk hevesi boştur. Ziya Paşa'nın bir beyitte:

*Dehrin ne safa var acaba,-sım ü zerinde
İnsan bırakır hepsini hin-i seferinde*

şeklinde özetlediği fâniliği Âşık İsmet şöyle dile getiriyor:

*Gidenler gitmiş de geriye haber
Bir salan yoktur ki, şu salmış diyem (Num. 11)*

*Varlığım var diye güvenme bile
Sabah yalan olan düşü unutm (Num.12).*

*Kimin neyi varsa mirasa kalır
Teneşirde eli boşu unutma (Num.12)*

*Al yeşil renk ile giydirdin yelek,
Sonra son sarılan bez olur canım. (Num.14)*

*Kara toprak, katar bir gün kendine
Çürür güzelliğin toz olur canım (Num. 14)*

*Hayattaki hikmet zaman içinde
Gül gülcüye mal olmuyor olmuyor (Num. 15)*

*Dünyayı bir pula verseler almam
Fâninin farkına vardım varalı (Num. 18)*

*Umutlarla geldim şu garip hana
Koşa geldim koşa gittim ne çare
Hayallerim yalan söyledi bana
Boşa geldim, boşa gittim ne çare (Num. 10)*

*Yalan dünya yâr olsa da
Hiç kimseye kalmaz imiş (Num. 20)*

*Kul kaderin görmeyince
İstese de ölmez imiş (Num. 20)*

Bu konuda, 1949'da 1, 1950'li yıllarda 12, 1965'te 1, 1970'te 1 şiir söylemiştir. 1950 ve sonrası 12 şiir söylemesi dikkat çekicidir.

Âşık İsmet'in aşk şiirlerinde diğer âşıklarda olduğu gibi yalvarma, dilek, methetme ön plandadır. Ama beddua yoktur.

Sevgiliyi bir kere olsun görmeye razıdır, içinde bulunduğu durum onu merhamete getirecek, belki çileleri son bulacaktır.

*Acep dargın mıdır insafetmez mi
Hâlimi görsün de ne derse desin (Num. 22)*

Fakat bu konuda ümitsizdir:

*Âşık İsmet, sorar isen
Sivas'tayım gelir isen
Hayattayım görür isen
"Hele biraz er er." dedi (Num. 25)*

Sevgilisi güzeller arasındadır, hatta, en güzeldir:

*Güzeller içinde gizli duruyor
Bilmem hangisi, sezemiyorum (Num. 213)*

*Güzellerin güzelinden
Seni daha güzel gördüm (Num. 23)*

Bütün bunlara rağmen İsnietî'nin aşkı karşılıksız kalmıştır

*İsmetî'yim suçum nedir bilmedim
Ben severken, ondan vefa görmedim
Ceza çektim, cefa çektim, durmadım
Bir yâr için ben bu hâle düşmüşüm (Num. 27)*

Fakat müşfik ve inatçıdır İsmet. "Yine de bir ümit" diye kapısına varır:

*Sevdalıyım, senden uzak duramam
Cilvesi nazına, kurban olduğum (Num. 31)*

*Âşık İsmetî'yim adım sorarsan
Bir daha karşıma geçip durursan
Boynum eğri, gözüm yaşlı görürsen
Kovma ha kapından kovma ha beni (Num. 30)*

HİSSİ DEYİŞLER

Âşık İsmet, kimi zaman toplum içinde kendini yalnız hissetmiştir.

*Tufana tutuldum, hâlim yamandır
Dağ gibi dalgalar, salda yalnızım* (Num. 38)

Çaresizliği yüzünden mustarip ve kararsız olmuştur:

*Kim bilir derdimden, kim anlar hâlden
Sırrımı ellere açamıyorum
Şahin olsam bile, konduğum daldan
Kanadım kırıktır, uçamıyorum* (Num. 39)

*Şu hayatın cilvesine, nazına
Az mı deyim çok mu deyim ne deyim* (Num. 43)

İsmet'in hislerinden anlayan yoktur. Öyleki, bunu dile getiremeden öleceğini sanmaktadır.

*Yere düşsem, bana kimden yardım var?
Ne evim, ne hanem, ne de yurdum var.
Dağlar gibi, dolu dolu derdim var,
Dilinen deftere sığmaz ölürüm.* (Num. 45)

MİLLÎ HİSLENİŞLER

Âşık İsmet'in millî hislenişleri daha coşkuludur. Buraya aldığımız on dört deyişinde vatanımızın, milletimizin içinde bulunduğu geri kalmışlık, tembellik, haset, boş vermişliğin onu rahatsız ettiğini görmekteyiz. Milletin fertlerinin gafletten uyanmasını ve ecdadına layık olmasını teşvik eder:

*Unuttun mu dünü gardaş?
Uyumazdın hani gardaş!
Kim dostunsa, tanı gardaş;
Haydi haydi sen de haydi!* (Num. 48)

Memleketi bu hâle getirenlere ateş püskürür:

*Yurdumuzu yıldan yıla geriye,
Götürenin iki gözü kör olsun.*

*Memleketi yavaş yavaş bu hâle,
Getirenin iki gözü kör olsun*

*Kasamızdan, para alıp boşuna,
Oturanın iki gözü kör olsun.*

*Maden yüklü, koca koca dağları,
Yatıranın iki gözü kör olsun. (Num. 50)*

Bu yurt için bizlerin yapacağı çok şeyler vardır. Ecdadımızın kanını döktüğü, canını verdiği bu topraklar için, bizim niçin bir şey yapamadığımızdan şikâyetçidir:

*Şu parlak yıldızın, şu parlak ayın,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı? (Num. 51)*

Bunun için de bizim kim olduğumuzu bilmemiz yetecektir:

*Köküm yerli kaya, koca dağ gibi,
Söküp atılacak soydan değilim.
Gönlüm engin durur, şanım çok yüce,
Alçakla ölçülen boydan değilim.*

*Beş bin yıllık tarih koca devletim,
Kırk günlük kurulan köyden değilim. (Num-53)*

KİŞİ-KURULUŞ-MEMLEKET

Çoğunluğu Sivas konuludur. Gelişmemiş bir belde olan Sivas, âşığıımızı üzmektedir:

*Ne kadar söylesem," dil tarif etmez,
Çok yaralı dâşü vardır, Sivas'ın,*

*Kazancı oduna kömüre yetmez,
Bir de uzun kışı vardır, Sivas'ın.*

*Dağlarında maden olduğu halde,
Yağsız pişen aşı vardır, Sivas'ın (Num. 62)*

...

*Neden ise bir gün yüzü gülmedi
Yanık hava çalar, teli Sivas'ın.*

*Yardımsız, bakmışız çok geri kaldı,
Sayılmaz derdi var, dolu Sivas'ın.*

*Her gelen yolcuya sofrı, geriyor,
İkrama geçmiyor balı Sivas'ın. (Num. 63)*

*Sivas'ıma Demir-Çelik Sanayi
Kursalar da kurban kesseler beni. (Num. 61)*

Bir şiirinde de Erzurum'u yücelttiğini görüyoruz:

*Yerden göğe şafak söker burada,
Mazide parlaktır, işi bu şehrin,
Nice gönül, zikir çeker burada.
Evliyalar dolu döşü bu şehrin. (Num. 64)*

Mustafa Kemâl Atatürk hakkındaki deyişi de bu sahada söylenen en güzel şiirler arasındadır.

*Gerçeği söylemek burda maksadım,
En iyi ideal, Mustafa Kemâl.*

*Yetiştirdi meyve veren bağları,
Maden buldu, yardı koca dağları,
Fabrikalar kurup, açtı çağları,
Sanayide temel, Mustafa Kemâl.*

*Atanın izinde sadık kalırım,
İstiklâlde ikbâl, Mustafa Kemâl (Num. 65)*

Âşık İsmet'in bir de Sivaslı âşıklar üzerine söylediği deyişi vardır. Âşık bu deyişinde, zamanımızda yaşayan Sivaslı âşıklardan sadece duyduklarını ve bildiklerini zikretmiştir. Sonraki yıllar için bu deyiş bir belge niteliğindedir.

FİKRİ VE MİSTİK DEYİŞLERİ

On dokuz deyişini aldığımız bu bölümdeki deyişler, halk kültürünü yansıtmaları bakımından oldukça kıymetlidir. Halkımızın hayat felsefesi, inancı, karakteri vezir bir şekilde sergilenmiştir. Değişik konularda sıraladığımız sözler bunu açıkça göstermektedir:

*Yağmur su damlası olsa ne fayda?
Yaraya düşerse, doluya benzer.
Düşünen kişiler, bambaşka hayda,
Yorgani, yastığı çalıya benzer. (Num. 72)*

*Kimi, hakikati bilmeden yaşar,
Kendinin sinini bilmiyor beşer. (Num. 75)*

*Dağın yarasıymış, derin dereler,
Bir yaralı yalnız beni sanardım. (Num. 75)*

*Dinlesen söylemez, söyleyen duymaz,
Dil neye yararmış söz olmayınca!... (Num. 76)*

*Körün beklediği sabah boşuna?
Güneş ne yapar ki, göz olmayınca!... (Num. 76)*

Yolcu selam vermez, gelir geçerdi? Ekmek, emeksizce yenmiş
olsaydı.”

*Güzel ile çirkin belli olmazdı;
Güneş, gökyüzünden sönmüş olsaydı,*

*Kül olur tozardı, koscoca dağlar?
Sular benzin gibi yanmış olsaydı.*

*Düşünen insanlar, gelmezdi dine;
Dünya dengesizce, dönmüş olsaydı. (Num. 77)*

*Gül dalında armut arıyor ayı,
Gülü bulur, yere çalar, gider hey! (Num. 70)*

*Söz var yapar, söz var yıkar,
Mana, dilin mehengidir. (Num. 87)*

*İş düşerse, dostu tanı,
Fırsat kulun mehengidir. (Num. 87)*

TAŞLAMALAR VE GERÇEKÇİLİK

İsmetî taşlamalarda güçlü bir âşıktır.

Köyünde, mahallesinde, iş yerinde, çarşıda, pazarda gördüğü
nâ-hoş durumlar O'nun coşmasına yetmiştir. Sözleri pervasızdır.
Gerçekleri dile getirirken cesurdur. İşte bası özlü sözleri:

*İnsanoğlu aya gitse ne fayda;
Fenler parladıkça günler karardı. (Num. 94)*

*Doğru iş yapanlar hep zarar eder,
Hırsız önde gider, çal pazarın. (Num. 100)*

*Kötüler durmadan süslense bile,
Bülbül nağme dökmez, çalıya karşı. (Num. 101)*

*Dosdoğru duruyor, eğri yılanlar,
Dolaşıp düştüğüm kaç oldu gardaş. (Num. 105)*

*Tersine dönüyor, feleğin çarkı,
Kele kel demek de suç oldu gardaş. (Num. 105)*

*Doğruyu söyleyip, doğruyu duyan,
Kulaklar suçlanır ona yarıyorum. (Num. 109)*

*Gerçeğin gözünü oyan kargalar,
Kendi pislüğünü deşecek bir gün. (Num. 108)*

*Kimi çalışmadan hazıra konar,
Kimi ekim, kimi biçim, derdinde. (Num. 111)*

*Haksızın haklıdan feryadı çoktur,
Eğrinin, doğruya güveni yoktur,
Rol dünyası başka başka haledir. (Num. 112)*

Bunların yanında Dul Çıktı, Boynuzu, Doktor Bana, Birini Gördüm adlı deyişleri de konuyu işleyiş bakımından üstün sanat eserleridir.

Âşığımızın en fazla dert konusunda şiirlerinin bulunması O'nun bir dert şairi olduğunu gösteriyor. Bu, İbrahim Aslanoğlu'nun teşhisini de doğrulamaktadır : "Bazı şairlerimiz, hayatları veya yaşadıkları konular yönünden çeşitli adlarla anılır: Tabiat şairi, memleket şairi, aşk şairi gibi İsmet için de böyle bir yakıştırma lüzumunu duyarsak, ona ancak "Dert Şairi" diyebiliriz.

Yoksulluk, kimsesizlik, açlık ve sefalet iliklerine öylesine işlemiş ki, başka türlü düşünmeye imkân yok."^{*}

Yoksullukla hayata başlamış, yoksullukla yaşamış, hassas bir kalbi olan İsmetî, elbette dertlerini dile getirecektir. İşte bazı örnekler:

*Yağsız olsun dedim, ısınmak için,
Bulamadım bir aş nerede kaldı?*

*Acı karınla kapı kapı dolaşdım.
Bulamadım bir iş nerede kaldı. (Num. 115)*

*Vücutumu yara ile süsledim,
Acı acı nakışladı dert beni. (Num. 110)*

*Bin bir çile ile geçen ömrümü,
Bitirdin sen yokluk, bitir bakalım. (Num. 117)*

*İsmetî'yim acı içip kanarım,
Derdî, derde derman olur sananın,
Kahırmıdan ateş aldım yanarım,
Ne bir göl bilirim, ne gösteren var. (Num. 118)*

*Yarelerim kimse bilmez, derinden,
Sancı verir her biri bir yerinden,
Yüz bin ilaç ettim, fayda birinden,
Bulur derim, bulur derim, bulmadı. (Num. 119)*

*Kaç yara üstüne, kaç yara aldım;
Göksümü yapıp da görenler olsa. (Num. 121)*

*Hayatımda gülemedim,
Zehir oldu aşım benim. (Num. 124)*

^{*} İbrahim Aslanoğlu, *Sivas Folkloru*, Sivas, 1973, S. 2, s. 17.

*Kömür deyip, benim gibi kahiri,
Yut bakalım, kara tren yut hele. (Num. 126)*

*Herkes güler, ben ağlarım,
Ele bakar derim eyvah! (Num. 129)*

*Yürekte olup da elde yok ise,
Bu da büyük dertmiş, doğru değil mi? (Num. 134)*

*Derin nefes alıp, bir of deyince,
Sitemin şekeri çayı diyorum.
Böyle gelmiş gider, asırlar boyu,
Âşığın cefadır payı diyorum. (Num. 136)*

Sivas, 16 Şubat 1984

-1-

KIŞ GELDİ*

Perişanlık yine sardı başımı,
Yağa yağa, ese ese kış geldi.
Titretmeye otuz iki dişimi,
Yağa yağa, ese ese kış geldi.

Evimiz uçuyor, bir toprak yapı,
Katran gibi damlar evin her çapı.
Camsız bacamızdan üstüme tipi,
Yağa yağa, ese ese kış geldi.

Ne ahır var, ne de oda duracak,
Ne boru var, ne de soba kuracak,
Gine bana böyle efkâr verecek,
Yağa yağa, ese ese kış geldi.

Al eline Âşık İSMET kalemi,
Yaz derdini, kolay gelir dile mi?
Çektirmeye yazı kader çilemi,
Yağa yağa, ese ese kış geldi.

* Çocukluğundaki, çileli günlerin acısıyla, söylediği şiiirdir.

-2-

KAKA TREN*

Kara tren geldim sana,
Ejder gibi yatıyorsun.
Ac mı kaldın, nedir, bu ne?
Yolcuları yutuyorsun.

Savurursun, göğre tozu,
Tekerinden gelir sızı,
Kucağına aldın bizi,
Isparta'ya gidiyorsun.

Düşlerine giren mi var?
Yollarına duran mı var?
Yüreğinde yaran mı var?
Dertli dertli ötüyorsun.

Götürürsün afat gibi,
Getirirsin medet gibi,
Âşık mısın, İSMET gibi?
Yanıp yanıp tütüyorsun.

1955

* Isparta'ya trenle askere gitmesi üzerine söylemiştir.

-3-

ÂŞIK OLDUM

Birden aşkın ocağına
Düştüm, sonra âşık oldum.
Göğüs gerdim sıcağına.
Piştım, sonra âşık oldum.

Gördüm, bahtın karasını,
Çektim, efkâr narasını,
Yüreğimin yarasını
Deştım, sonra âşık oldum.

İSMET aşkı kolay sandı.
Sorma sonum, neye döndü,
Ben kaynadım, ocak yandı,
Taştım, sonra âşık; oldum.

1958

ISPARTA'DA BİR KAPIDA

Lâzım oldu, istedim tuz,
Isparta'da bir kapıda
Karşıladı kıbarca kız,
Isparta'da bir kapıda.

O şehirde askerdeydim,
Gurbetteyim, hasretteyim,
Sanmışım ki, Cennet'teyim,
Isparta'da bir kapıda.

Cemâline bakıp kaldım,
Düşünceye derin daldım,
Yüreğimden ateş aldım,
Isparta'da bir kapıda.

Geliyordu, nazlı nazlı,
Kalem kaşlı, kömür gözlü,
Sümbül saçlı, Şirin yüzlü,
Isparta'da bir kapıda.

Düşlerimde olan huri,
Cazibesi çekti beri,
Dönüp gitmez oldum geri,
Isparta'da bir kapıda.

Bu kapının güzel kızı,
Âşık İSMET etti bizi,
Uzatıp da verdi tuzu,
Isparta'da bir kapıda.

-5-

GÖRÜŞ

Ne derseniz deyin bana,
Siyaseti sevmiyorum.
Kucak açtım tüm cihana,
Siyaseti sevmiyorum.

Ne şundayım, ne bundayım,
O dünyadan, bu yandayım,
Gelen ağam, giden dayım,
Siyaseti sevmiyorum.

Güzelliğe varmaktayım,
Kötülüğü yermekteyim,
Zandan uzak durmaktayım,
Siyaseti sevmiyorum.

Âşık İSMET akıl başta,
O tarafa gitmem işte,
Hem hayalde, hemî düşte,
Siyaseti sevmiyorum.

1964

-6-

ELVEDA*

Nice yıldır ecdadımın ocağı,
Gidiyorum , şimdi size elveda.
Tandırının buram buram sıcaklığı,
Gidiyorum, şimdi size elveda.

Çok çiğnedim, eşik ile yolunu.
Çok sınıdım, uğur ile sulunu,
Çok kokladım, tütün ile külünü,
Gidiyorum, şimdi size elveda.

Yok paraya gitti, sarı inekler,
Garip tavuklarım yerde pinekler,
Dızır dızır uçan karasinekler,
Gidiyorum, şimdi size elveda.

İSMETİ'yim, azdı yine yareler.
Bulamadım, geçim ile çareler,
Duvardaki saklı duran fareler,
Gidiyorum, şimdi size elveda.
1968

* Köyden göç etmesi üzerine söylediğidir.

-7-

MEZAR TAŞI

Burasını yazın, mezar taşıma,
Çok dolanıp gezdim, yollarınızdan!
Derince eşip de dikiş başıma,
Toprağım su ister, ellerinizden.

Çile çeke çeke, ferim kalmadı,
Aylığım, yıllığım, kârım kalmadı,
İflas ettim, elde varım kalmadı,
Bir deste bekliyor, güllerinizden.

Şimdi İSMET NAMLI burada yatar,
Derdini eritip, toprağa katar,
Kalbim, ayak sesi duydukça atar,
Bir şeyler bekliyor, dillerinizden!
1973

-8-

BENİ SEN*

Kapma bir âşık geldi, bak niye?
Sakin bilmeyenden sorma beni sen.
Yolumu kesip de "Sen kimsin?" diye,
Yabancı gözüyle görme beni sen.

Halatınla düğüm düğüm örüldüm,
Çarklarına kucak kucak sarıldım,
İşlerinle gece gündüz yoruldum,
Gayrı misafirim, yorma beni sen.

Yeniden yeniye hep dünya öyle,
Emekli olmuşum, ben bundan böyle,
Selâmımı eşe dosta var söyle,
El içinde yere vurma beni sen

Âşık İSMETÎ'yim nazarım olsun,
Hatırlar, gönüller, pazarım olsun,
Ölürsem, eşiğin mezarım olsun,
Sakin uzaklara verme beni sen.

1982

* Emeklilikten sonra kendisini tanımayan Sivas Çimento Fabrikası bekçisine söylediğidir.

-9-

KÜNYE

Vatanım Türkiye, Kayı'dır boyum,
Türkman'dır taifem, Osmanlı soyum.

Yörem İlbeyli'dir, şehirim Sivas,
Ebem Arzu, anam ise Serfinaz.

Dedem Hüseyin'dir, babam Mustafa,
Otuz dörtte adım attım ilk defa.

Nâmım Kadıgildir, Köyüm Kâhyalı,
Mahlasım İSMET'tir, soyadım NAMLI.

Abdulkâdir yazar, nüfusta adım,
Sevda ile gezdim, rahat olmadım.

Askerlik Isparta, maşukum Kapı,
İş yerim Çimento, hicretim Yapı.

Yetmiş dokuz dedi emekli oldum,
Karşıyaka denen mahale geldim.

1982

-10-

FELEK

İçimde bir sevda, çağlar gezerim.
Asla güldürmedi, yüzümü felek.
Of çekip, bağrımı dağlar gezerim,
Sağır mı duymuyor sözümü felek?

Yaktı ateşlere kavurdu beni,
Çark edip durmadan çevirdi beni,
Doğruldukça yere devirdi beni,
Göklere savurdu tozumu felek.

“Şikâyet olmasın.” dedim dilimden,
Neye sarıldırısam, aldı elimden,
Saklanmak istedim, tuttu kolumdan,
Adım adım sürer izimi felek.

Acep ne olacak İSMET'in sonu?
“Hayat var,, diyorlar, görmedim hani?
Beklerim, doğacak o parlak günü
Kış içinde koydu, yazımı felek.

1948

KALAN YOK

Vefasız dünyaya, niceler gelmiş,
Bir kalan yoktur ki, şu kalmış diyem.
Tatlı gönüllere acılar dolmuş,
Bir gülen yoktur ki, şu gülmüş diyem.

İnsan yaşadıkça, düşünüyor dara,
Darda iken günler geçiyor kara,
Dünyadan ahrete beş kuruş para;
Bir çalan yoktur ki, şu çalmış diyem.

Kim vermiş, kimlere, nereye haber?
Ölümlle geliyor, diriye haber,
Gidenler gitmiş de, geriye haber
Bir salan yoktur ki, şu salmış diyem.

Âşık İSMET gider, yoluna hızla,
Sezginin tarifi olmuyor sözle,
Bir sıcak ekmekten, bir daha fazla,
Bir alan yoktur ki, şu almış diyem.

-12-

UNUTMA

Şu yalan dünyadan haber sorarsan;
Bahardan sonraki kışı unutma.
Biraz düşünüp de şöyle durursan;
Esrara saklanmış, işi unutma.

Sakin aldatmasın, seni sefası,
Sonradan çekilir, türlü cefası,
Gülen ağlar, kime olmuş vefası,
Başına düşecek taşı unutma.

Bunca güzelliğin altında hile,
Kimler gelip geçmiş, yol gelse dile,
"Yarlığım var" diye güvenme bile,
Sabah yalan olan düşü unutma.

Âşık İSMET, arif hâl ehli olur,
Gördüğü şeylerden, dersini alır,
Kimin neyi varsa, mirasa kalır,
Teneşirde eli boşu unutma.

1952

HEY GİDİ GÜNLER

Her gelen yolcuya mesken olurdu;
Hey hasırlı hanlar, hay gidi hanlar!
Havası çok yaman keskin olurdu,
Çulda yatan canlar, hey gidi canlar!

Bir zaman pintiler burda yatardı,
İçer içer, sonra nara atardı,
Gâh yolcuya, gah hancıya çatardı,
Kaba saba ünler, hey gibi ünler!

Gökten kaybolunca günün sarısı,
Sivrisinek olur, yaban arısı,
Hancı para ister, gece yarısı,
Böyle bir zamanlar, hey gidi anlar!

Âşık İSMET der ki, eyledim aman,
Nice yıllar geldi, geçti, çok yaman,
N'oldu o devirler, n'oldu o zaman?
Gelip geçen günler hey gidi günler!

1954

ÇÜRÜR GÜZELLİĞİN TOZ OLUR CANIM

Hayatın baharı baki belleme,
Güvenip aldanma, tez olur canım.
Gönül bahçesinde gülü elleme,
İncinir yaprağı, iz olur canını.

Gelmiş senin gibi binlerce melek,
Güldürüp güldürüp ağlatmış felek,
Al yeşil renk ile giydirdin yelek,
Sonra son sarılan bez olur canım.

Âşık İSMET, düşmüş aşkın fendine,
Sel olmuş sığmıyor, kendi bendine,
Kara toprak, katar bir gün kendine,
Çürür güzelliğin, toz olur canım.

1957

MAL OLMUYOR

İsterse varsınlar, Dünya'dan Ay'a,
Yol yolcuya mal olmuyor, olmuyor.
Bir fırtına gelir, batırır suya,
Sal, salcıya mal olmuyor, olmuyor.

İnsandır, insanı çektiren çile,
Hakikat var iken, yapılır hile,
Çeşitli filimler çevrilse bile,
Rol, rolcüye mal olmuyor, olmuyor.

Âşık İSMET, şimdi aman içinde,
Gönlümü sorarsan, güman içinde,
Hayattaki hikmet, zaman içinde,
Gül, gülcüye mal olmuyor, olmuyor.

1958

BOŞA

Söndürün, şelvesiz isli feneri
Günün karşısında yanması boş.
Fitili kirlenmiş, paslı feneri,
Ondan bir aydınlık sanması boş.

Hayat sırdır, çoğu kimse bilemez,
Yitiği var, arar gezer bulamaz,
Tatlı baldan dahi, lezzet alamaz,
Sineğin çiçeğe konması boş.

Âşık İSMET, sevda sineni sarsın,
Talihim yüz yerden başımı yarsın,
Yeter ki, yollarım Allah'a varsın,
Nice dümenlerin dönmesi boş.
1982

-17-

AYNA

Sen olmasan kocamazdım,
Ayna çalam, seni yere.
Yaşım kaçtır, seçemezdim,
Ayna çalam, seni yere.

Elden gitti, gençlik tacım,
Azalıyor, eski gücüm,
Ağarıyor, kara saçım.
Ayna çalam, seni yere.

Dökülüyor dişim, bu ne?
Bak, şu birden geçen güne,
Benzemiyom, bugün düne,
Ayna çalam, seni yere.

İSMETİ'ye oyun etmiş,
Bütün ömrüm birden bitmiş,
Yüzüm kırış kırış gitmiş,
Ayna çalam, seni yere.

1968

VARDIM VARALI

Gülleri gördüm de yalandır, dedim,
Fâninin farkına vardım varalı.
Güzelin nazına “Pilandır”, dedim,
Fâninin farkına vardım varalı.

Kazma vursam, kabrim eştim sanarım,
“Of” deyince, derdim deştim sanarım,
Her adım attıkça, düştüm sanarım,
Fâninin farkına vardım varalı.

Eğer yolcu isem, burada kalmam,
Beyhude sevdaya düşünüp dalmam,
Dünyayı bir pula, verseler almam,
Fâninin farkına vardım varalı.

Âşık İSMET sanarım ki, son yazım,
Yürüdükçe sanarım ki sön izim,
Bu sözümü sanarım ki, son sözüm,
Fâninin farkına vardım varalı.

NE ÇARE

Umutlarla geldim, şu garip hana,
Koşa geldim, koşa gittim, ne çare.
Hayallerim yalan söyledi bana,
Boşa geldim, boşa gittim ne çare.

Şu Dünya'ya sığmaz idim, dar diye,
Vefasız âşık oldum, yâr diye,
Etrafımda emimim, dayım var diye,
Peşe geldim, peşe gittim, ne çare.

Hallerim nasıldır, haberdar olmam,
"Can tatlı" diyorlar, ben lezzet almam,
Uykuya yatmışım, uyanmak bilmem,
Düşe geldim, düşe gittim, ne çare.

İSMET, karlı dağa güneş dokundu,
Buzu eritmeye sıcak çekindi,
Baharı beklerken ömrüm tükendi.
Kışa geldim, kışa gittim, ne çare.

-20-

KADER

Yüregini dağlamayan;
Hayattan ders almaz imiş.
Düşünerek ağlamayan;
Dönüp sonra gülmez imiş.

Dokunursan bir gün tele,
Düşeceksin dilden dile,
Çekmeyenler çokça çile;
Kadir kıymet bilmez imiş.

Menekşeler mor olsa da,
Her şey tamam var olsa da,
Yalan dünya yâr olsa da;
Hiç kimseye kalmaz imiş.

İSMET sırra ermeyince,
Felek fırsat vermeyince,
Kul kaderin görmeyince;
İstese de ölmez imiş.

1979

A Ş K
ÜZERİNE
DEYİŞLER

SEZEMİYORUM*

Elime kalem aldığım anda,
Gördüğüm düşleri yazamıyorum.
Maşukun sevdası var yüreğimde,
Uyanıp resmini çizamıyorum.

Acaba, böylece nereye vardım?
Kendimi kendimde yitirdim durdum,
Neye baktım ise, bir başka gördüm,
Her şey düğüm düğüm, çözemiyorum.

Kalem kaşlı, kömür gözlü duruyor,
Ak benizli, güleryüzlü duruyor,
Güzeller içinde gizli duruyor,
Bilmem ki hangisi, sezemiyorum.

Âşık İSMETî'yim, kime ne derim?
El değse incinir, naziktir serim,
Kolumda derman yok, dizimde ferim,
O dostun peşinden gezemiyorum.

1949

* Hayalinden çıkmayan güzele söylediğidir.

HÂLİMİ GÖRSÜN DE NE DERSE DESİN*

Benden selam söylen, o nazlı yâre,
Hâlimi görsün de ne derse desin.
Arasa bulurdu derdime çare,
Hâlimi görsün de ne derse desin.

Yoksa bu hâlimden haber gitmez mi?
Çekticeğim bunca çile yetmez mi?
Acep dargın mıdır, insaf etmez mi?
Hâlimi görsün de ne derse desin.

Kalbi demir midir, ciğeri taş mı?
Bilmem gördüklerim hayal mi, düş mü?
Bu yanıp tüttüğüm tamamen boş mu?
Hâlimi görsün de ne derse desin.

Âşık İSMET haber yoktur izinden,
Bir vefa görmedim, aşkı yüzünden,
Nağmeler dinlesem, güzel sözünden,
Hâlimi görsün de ne derse desin.

* Âşık İsmet bir ara şiddetli hastalığa tutulmuştur. Bunu, hayalindeki güzelden kaynaklandığını sanarak duygularını şiirle dile getirmiştir.

SENİ DAHA GÜZEL GÖRDÜM*

Cennetteki hurilerden,
Seni, daha güzel gördüm.
Masaldaki perilerden,
Seni, daha güzel gördüm.

Ayrılamaz gören senden,
Aşkın ile geçtim candan,
O Arzu'dan Aslıhan'dan,
Seni, daha güzel gördüm.

İSMET âşık ezelinden,
Yere düşmez saz elinden,
Güzellerin güzelinden,
Seni, daha güzel gördüm.
1951

* Kapı Güzeli'ne söylediğidir.

YALAN OLUYOR

Güzellerin, güzel güzel yüzüne
"Nar nar" dediklerim, yalan oluyor.
Ettikleri edasına nazma,
"Ar ar" dediklerim, yalan oluyor.

Şu çok sevdalıdır, şu sırrı gizli,
Şu selvi boyludur, şu şirin yüzlü,
Şu kara kaşlıdır, şu kömür gözlü,
"Var var" dediklerim, yalan oluyor.

Şu bağrımı aşkı ile dövdüğüm,
Gece günüz, huri diye övdüğüm,
Saçlarını sümbül diye sevdiğim,
"Yâr yâr" dediklerim yalan oluyor.

Bahar gider, boran gelir baksene,
Âşık İSMET, ışın gider aksine,
Açıktaki gördüğüm o ak göksüne,
"Kar kar" dediklerim, yalan oluyor.

RÜYA

Rüyamda bir güzel gördüm;
"Yaklaşma ha, dur dur" dedi
"Adın nedir?" diye sordum,
"Söleyemem, sır sır." dedi.

Tutmuyorsun ellerimden,
Anlamadım dillerinden,
Haberin yok hallerimden,
"Hal tercümem var var" dedi.

Ne aradın böyle bende,
Yakıp tüttün ateşinde,
Aşkın derdi nasıl sende?
"Çekilmiyor, zor zor." dedi.

Âşık İSMET sonar isen,
Sivas'tayım, arar isen,
Hayattayım görür isen,
"Hele biraz er er." dedi.

1954

HAYALDEKİ GÜZELE

Hayalimle yatıp rüyamda gördüm,
Bir saklandı, bir de göründü güzel.
Yavaşça yürüyüp yanına vardım,
Bir saklandı, bir de göründü güzel.

Gönül gemisini yola götürdüm,
Rüzgâr o denizde esti batırdım,
Aşk bende, beni aşta yitirdim,
Bir saklandı, bir de göründü güzel.

Âşık İSMETî'yim böyle hâl oldum,
Can içinde can canana el oldum.
Yıllar boyu yana yana kül oldum,
Bir saklandı, bir de göründü güzel.

1955

DÜŞMÜŞÜM

Defter oldum, kalem oldum, dal oldum,
Bir yâr için, ben bu hâle düşmüşüm,
Ateş oldum, duman oldum, kül oldum,
Bir yâr için, ben bu hâle düşmüşüm.

Ömrümü tükettim uzun yollarda,
Deli gibi gezdim, ıssız çöllerde,
Garip başım ile gurbet ellerde,
Bir yâr için, ben bu hâle düşmüşüm.

İSMETİ'yim, hatır gönül kırmadım,
Ben severken, ondan vefa görmedim,
Ceza çektim, cefa çektim, durmadım,
Bir yâr için, ben bu hâle düşmüşüm.

1958

GEL GİDELİM

Günüm tamam oldu, iş sende kaldı.
Gel gidelim, bizim ele yâr şimdi.
Kuşlar bile varıp eşini buldu,
Gel gidelim, bizim ele yâr şimdi.

Sana ahvalimi getirdim dile,
Ben bir sevdalıyım, yapma ha hile.
Tamam, değil midir, çektiğim çile?
Gel gidelim, bizim ele yâr şimdi.

Âşık İSMETÎ'yi sazı bekliyor,
Yüreğinde aşkın közü bekliyor,
Dağlar, taşlar, yollar bizi bekliyor,
Gel gidelim, bizim ele yâr şimdi.

1957

KAPI GÜZELİ

Darılma sevdiğim, kapına geldim,
O güzele kaşın, gözün benziyor.
Bu âlem içinde, bir seni buldum,
Boyun posun, elin, yüzün benziyor.

Kusurum var ise sen sebep oldun,
Bin bir eda ile karşıma geldin,
Âşık olduğumu ne zaman bildin?
Duruşun, gülüşün, nazın benziyor.

Yol ayrıldı, başka ile gidiyor,
Günlerin borcunu aylar ödüyor,
Bastiğin topraklar bayram ediyor,
Gelişin, gidişin, izin benziyor.

Âşık İSMET yürü, yolundan kalma,
Sevdiğim sen isen, zulümkâr olma,
Ben bir sevdalıyım, bedduam alma,
Ateşin, yakışın, kökün benziyor.

KOVMA HA BENİ*

Tezkire alınca kapına varsam,
Kovma ha kapından, kovma ha beni.
Şaşıp yanılıp da "Sevgilim" dersem,
Kovma ha kapından, kovma ha beni.

Dileğim odur ki, ulu hünkâra,
Sana insaf, bana sabırlar vere,
Yüzünü görünce, düşersem yere,
Kovma ha kapından, kovma ha beni.

O sen değil misin, düşüme giren?
Bir parça tuz ile gül suyu veren?
Bu hâli söylerim, olursa soran,
Kovma ha kapından, kovma ha beni.

Âşık İSMETÎ'yim, adım sorarsan,
Bir daha karşıma geçip durursan,
Boynum eğri, gözüm yaşlı görürsen,
Kovma ha kapından, kovma ha beni.

1957

* Kapı Güzeli'ne söylediğidir.

KURBAN OLDUĞUM

Niye beni görüp çalım edersin,
Kaşına, gözüne kurban olduğum?
Böyle sallanarak, nere gidersin?
Yoluna, izine kurban olduğum.

Neler düşünürsün, onu bilemem,
Hiç kimseye kötü dilek dilemem.
Sevdâliyım, senden uzak kalamam,
Cilvesi nazına, kurban olduğum.

Saçları dökülmüş sıcak döşüme,
Bilmem ki ne dersin, düşsem peşine
Bağlamışsın, beyaz yazma başına,
O güzel yüzüne kurban okluđum.

İSMETİ'yi âşık ettin böyle sen,
Bir teselli olsun, gelip eyle sen,
Ne diyorsan, biraz hızlı söyle sen,
Lafına sözüne, kurban olduğum

1957

BİLMEM

Gönlüm kalmış, kara kışın içinde,
Benim beklediğim yaz mısın, bilmem?
Bir bilinmezlik var, işin içinde,
Kalbimde yürüyen iz misin, bilmem?

Hayâlimde sima senden önceden,
Gelip de hâlimi sormadın, neden?
Keremle Aslı'yı yakıp kül eden,
Acep o ateş mi, köz müsün, bilmem?

Âşık İSMETî'ye gel haber eyle,
Sende sevda yok mu, durgunsun böyle?
Saklama sırrını, bir bana söyle,
Benim aradığım kız mısın, bilmem?
1957

YOLLARA BENİ

Bir güzel sevdası geçti başımdan,
Çöllere düşürdü, çöllere beni.
Gönül vazgeçmiyor, gider peşinden,
Yollara düşürdü, yollara beni.

Haldaş arıyorum, hâlimden bilen,
“Divanesin” diyor, yanıma gelen,
Âşığın çektiği cefaya gülün,
Kullara düşürdü, kullara beni.

ÂŞIK ÎSMET mevsim, yaz bahar iken,
Yüreğimde sıcak sevgi var iken,
Hâlimle köşede duruyor iken,
Dillere düşürdü, dillere beni.

1958

GÖNÜL

Akşam olmaz sandım, sabah şafakta,
Fala fala deli gönül, dur hele.
Konacaksın, kahrettiğin kavakta,
Dala dala deli gönül, dur hele.

Önce, ateşiyle yakıp kavurur,
Kül eyleyip, sonra göğsü savurur,
Bir havaya seni zaman çevirir,
Çala çala deli gönül, dur hele.

Gâhî iniş, gâhî yokuş arada,
İşte, yollar böyle gider karada,
Ne yitirdin, ne ararsın burada,
Kala kala deli gönül, dur hele.

İSMET derde düştü, âşık olunca,
Önce düşünmeli, ibret alınca,
Ağu diyeceksin, o gün gelince,
Bala bala deli gönül dur hele.

1965

GELİN

Hurilerden daha güzel bir gelin,
Yüzünde ak peçe, tülünen geldi.
O güvey neylesin dünyanın malın,
Eli, deste deste gülünen geldi.

Güneş doğdu, ziya geldi gözlere,
Nasıl metheyleyim, bilmem sizlere,
Cennetten mi haber geldi bizlere?
Baktım ki, bambaşka halınan geldi.

Âşık İSMET der ki, yüzü güzeldir,
Hem kaşları, hem de gözü güzeldir,
Bastığı toprakta, izi güzeldir,
Acaba, hangi bir yolunan geldi?
1970

ERBÂBI

Dağda, bahçelerde rengârenk açan,
Gülün erbabıyım, gülün erbabı...
Gökteki kuşlara kanatlar açan,
Dalın erbabıyım, dalın erbabı...

Beklediğim, belki bir gün gelecek,
Arayı arayı, beni bulacak,
Hâl ehli olup da, hâlden bilecek.
Kulun erbabıyım, kulun erbabı...

Bir âşıktır diye İSMET'i gören,
Anlıyor, gerçeği mihenge vuran,
Nihayet dolanıp sevgiye varan,
Yolun erbabıyım, yolun erbabı.
1949

HİSSİ

DEYİŞLER

ARI SİNEK İLE BİLE GELİR Mİ

Baykuş, viranenin konar taşına,
Her kuş bülbül gibi, güle gelir mi?
Bakarsan, anlarsın, kulun eşine,
Arı sinek ile bile gelir mi?

Âşık, maşukunun yüzünden anlar,
Maşuk da âşığı gözünden anlar,
Söyletir sözünü, özünden anlar,
Gönül bir olmazsa yola gelir mi?

ÎSMETÎ der, dünya böyle hallidir.
Kimi acı, kimi tatlı dillidir,
Turna katar katar, gökte bellidir,
Yeşili sevmezse, göle gelir mi?
1951

YALNIZIM

O karlı dumanlı dağları aştım,
Hâlimi soran yok, hâlde yalnızım.
Bilmediğim başka âleme düştüm,
Anladım ki, ben bu elde yalnızım.

Uğramaz olsaydım, böylesi yere,
Hiç hoşnut olmadım, vardıysam nere,
Sordum söylemezler, belki yüz kere,
Sözüm anlaşılmaz, dilde yalnızım.

Denize açıldım, büyük ummandır,
Karaya çıkmamız, hayâl gümandır,
Tufana tutuldum, hâlim yamandır,
Dağ gibi dalgalar, salda yalnızım.

İSMETİ'yim düştüm, böyle hallere,
İmdat diye baktım, başka sallara,
Benim acılarım hiçtir ellere,
Yakın gelen yoktur, yolda, yalnızım.

KİM BİLİR DİRDİMDEN

Kim bilir derdimden, kim anlar halden?
Sırrımı ellere açamıyorum.
Şahin olsam bile, konduğum daldan,
Kanadım kırıktır, uçamıyorum.

İnsanlar, gördüğü günleri anar,
Vefalı şeyleri, vefasız sanar.
İçim ateş olmuş, yüreğim yanar,
Soğuk su bulup da içemiyorum.

Bilmem hasta mıyım, özüm mü yorgun?
Yollar mı uzadı, dizim mi yorgun?
Renkler mi değişti, gözüm mü yorgun?
Ak ile karayı seçemiyorum.

Âşık İSMET der ki, kara gündeyim,
Eller dağı aştı, daha handayım,
Arzum öte yanda, ben bu yandayım.
Bir gemi bulup da geçemiyorum.

1953

SONUM SÖNMEK

Sonum sönmek arı olsam;
Baldan kaçasım geliyor.
Yeşil yaprak çiçek olsam;
Daldan kaçasım geliyor.

Şaşıyorum şu ellere,
Kusur bulur bak güllere,
Yoruldum boş hayallere,
Faldan kaçasım geliyor.

Gönlüm dolu hep kenginlik,
Ne yücelik ne enginlik,
Ne fakirlik, ne zenginlik,
Haldan kaçasım geliyor.

Âşık İSMET zehir içtim.
Akıbeti ahır seçtim,
Nice ırmak nehir geçtim,
Saldan kaçasım geliyor.

1954

-41-

GÖNÜL BİR GÜZELİN YOLUNDA ÖLÜR

Kumru öter öter, nameler döker,
Sonu ağaçların dalında ölür.
Sevdaya düşenler, çileler çeker.
Âşık, sevdiğinin kolunda ölür.

Dertlinin derdinden, dertsiz anlamaz,
Kimse feryadını durup dinlemez,
Yatağında yatar, boşa inlemez,
Yana yana dertli hâlinde ölür.

Âşık İSMETî'yim bağrıma vurdum
Kimine söyledim, kimine sordum.
Hâlim ne olacak, düşünüp durdum,
Gönül, bir güzelin yolunda ölür.

1959

DOSTUM

Bir başımı bin bir keder içinde,
Üzerim dünyada, üzerim dostum.
Akışı dalgalı zaman içinde,
Gezerim dünyada, gezerim dostum.

Vakit akşam, çıktım, bu çetin yola,
Halden bilenlerden, yoldaşım ola,
Sözümden anlayan uyanık kula,
Yazarım, dünyada yazarım dostum.

Gönlüm usanmadık, sedaya daldı,
Gitmek istemedim, zor ile saldı,
Gözlerim güllerde, çiçekte kaldı,
Nazarım, dünyada nazarım dostum.

Âşık İSMETİN'in böyledir halı,
Aşkıyla sevdası, kendinin malı,
İnci, elmas, yakut mücevher dolu,
Pazarım dünyada pazarım dostum.

AZ MI DEYİM ÇOK MU DEYİM NE DEYİM

Şu hayatın cilvesine, nazına,
Az mı deyim, çok mu deyim, ne deyim?
Sevdasına, ateşine, közüne,
Az mı deyim, çok mu deyim, ne deyim?

Dağlarına, denizine, nehrine,
Yollarına, illerine, şehrine,
Hasretine, gurbetine, kahrine,
Az mı deyim, çok mu deyim, ne deyim?

Âşık İSMET yandı, döndü kömüre,
Bak zamana, emir verdi, demire,
Otuz yaşta bundan fazla ömüre,
Az mı deyim, çok mu deyim, ne deyim?

1964

NE YAPARSIN

Yıldızlar da yalan çıktı,
Falcı olsan, ne yaparsın?
Bülbül, varıp hara baktı,
Gülcü olsan, ne yaparsın?

Çiçek biter, azar azar,
Arılara değdi nazar,
Ekşi ayran, buldu pazar,
Balcı olsan, ne yaparsın?

Âşık İsmet hayat zormuş,
Duyulmadık neler varmış?
Her tarafı köpek sarmış,
Yolcu olsan, ne yaparsın.

1973

ÖLÜRÜM

Yaldıza bal yapmış, gönül arısı,
Kollarım yetişip, sağmaz ölürüm,
Bana gam değildir, bundan gerisi,
Yollar varmaz, elim değmez, ölürüm.

Beklerim, bir haber gelmiyor dostan,
Düşüncem çiçektir, gönlümse bostan,
Kara bulut yağmur vermiyor kasten,
Bağrıma rahmetler, yağmaz ölürüm.

Yere düşsem, bana kimden yardım var?
Ne evim, ne hanem, ne de yurdum var,
Dağlar gibi, dolu dolu derdim var,
Dilinen deftere sığmaz ölürüm.

Âşık İSMET der ki, elim bağlıdır,
Sözüm çoktur amma, dilim bağlıdır,
Parlak bir güneşim, yolum bağlıdır,
Gecenin üstüne doğmaz, ölürüm.

MEKTUP

Çiçek kadar güzel gül kadar zarif,
Dosttan gelip, dosta giden bir mektup.
Ne tarif edilir, ne olur tarif,
Dosttan gelip, dosta giden bir mektup.

Nerden gönderilse, gidiyor bir baş,
Gurbette oluyor, garibe gardaş,
Âşığın sırrıdır, maşuka sırdaş,
Dosttan gelip, dosta giden bir mektup.

Kimine müjdecî kimine veda,
Göz ile konuşur, özünde sedâ,
Gönülde sevinçtir, ruhlara gıda,
Dosttan gelip, dosta giden bir mektup.

Âşık İSMET der ki, böyledir huyum,
Dünyada dostluğa olmuyor doyum,
Hayatta en fazla değerli şeyim,
Dosttan gelip, dosta giden bir mektup.

-47-

BAŞKALIK

Akşamı yok, sabahı yok.
Benim günüm, başka gündür.
Şöhretim çok, şerefim çok,
Benim ünüm, başka ündür.

Ayrıldıkça sarılırım,
Yıkıldıkça örülürüm,
Vuruldukça dirilirim,
Benim canım, başka candır.

İSMET bunu bilse beşer,
Bilen yanıp aşka düşer.
İnananlar, ölmez yaşar,
Benim dinim başka dindir.

1951

HAYDİ

El sözüne gitme sakın,
Haydi haydi, sen de haydi!
Her tarafa eyle akin,
Haydi haydi, sen de haydi.

Unuttun mu dünü gardaş?
Uyumazdın hani gardaş!
Kim dostunsa tanı gardaş;
Haydi haydi, sen de haydi!

Benliğine sıkı sarıl,
Yürü doğru yolda yorul,
Ölüyorsan geri diril,
Haydi haydi, sen de haydi!

Âşık İSMET, bak bu bağa,
Volkan olak karlı dağa.
Damga vurak çağdan çağa,
Haydi haydi, sen de haydi!

1951

YANARIM

Bir bahçem olsa ki, yeşil yapraklı,
Dalım gâvur olur, ana yanarım.
Hem de yakut taşlı, kutsal topraklı,
Gülüm gâvur olur, ona yanarım.

Ellerin ağzında çeşitli kayda,
Gecem başka, günüm başka bir hayda.
Dudaklarım doğru olsa ne fayda;
Dilim gâvur olur, ona yanarım.

Sakin ha, aslıyın izinden dönme,
Yanlış işitip inanıp kanma,
Kolum kısa amma kuvvetsiz sanma,
Elim gâvur olur, ona yanarım,

Âşık İSMET, nice gülüm solmuştu,
Yüreğime bin bir acı dolmuştu,
Dedem şehit, babam gazi olmuştu,
Dölüm gâvur olur, ona yanarım.

1960

-50-

KÖR OLSUN

Gemimizi süre süre karaya.
Batıranın, iki gözü kör olsun.
Yurdumuzu yıldan yıla geriye
Götürenin iki gözü kör olsun.

Her işin içinden çıkıyor hile,
Muhtaç eylediler, yabana ele,
Memleketi yavaş yavaş bu hale,
Getirenin, iki gözü kör olsun.

Bir bak, elin aya giden kuşuna.
Biz uyursak, onun gider hoşuna,
Kasamızdan para alıp boşuna,
Oturanın, iki gözü kör olsun.

Âşık İSMET aşmak ister çağları,
Dört mevsimde meyve veren bağları,
Maden yüklü, koca koca dağları,
Yatıranın, iki gözü kör olsun.

1963

-51-

ÖTESİ VAR MI

Bağrı şehit dolu yüce dağların,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı?
Cennet'e benzeyen yeşil bağların,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı?

Yamaçlardan akan berrakça suyun,
Kırında yayılır, sürmeli koyun,
Şu parlak yıldızın, şu parlak ayın,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı?

Kaniyla toprağa düşüp yatanın,
Nice dedelerin, nice atanın,
Fatihler diyarı, güzel vatanın,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı?

Âşık İSMET, biraz düşünsün başın.
Kimin kazancıdır, ekmeğin aşın?
Ecdat yadigârı, toprağın taşın,
Uğrunda ölmeli, ötesi var mı?

1965

GERİYİZ

Çalılar çınarın boyunu aşar,
Çiçekte, meyvede, dalda geriyiz.
Çifit kazanları kaynayıp taşar,
Arıda, oğulda, balda geriyiz.

Dünyayı dolaşır kuş gönül etse,
Göz ile konuşur, kaş gönül etse,
Ayak dağı aşar, baş gönül etse,
Ayakta güçlüyüz, elde geriyiz.

Gördüğüm şeyler hiç gönlümü açmaz,
Kimi kusurundan geriye kaçmaz,
Dedisiz kodusuz günümüz geçmez,
Güzel sözde, tatlı dilde geriyiz.

Âşık İSMET yazdım bayana, baya,
Seneler, zamanlar gidiyor zaya,
Duydum ki, el âlem varmışlar aya,
Sözde ilerledik, yolda geriyiz.

1969

-53-

BEN

Aşkım derya gibi, bulunmaz dibi,
Köprü kurulacak çaydan değilim.
Köküm yerli kaya, koca dağ gibi,
Söküp atılacak soydan değilim.

Düşmanla dolmuştu bu yeşil ovan,
Kim oldu onları yurdundan kovan?
Karada kurt oldum, havada doğan,
Av ile avlanan toydan değilim.

Dev olmuş karşıma, bildiğim, cüce,
Dese de boş amma, gidiyor güce,
Gönlüm engin durur, şanım çok yüce,
Alçakla ölçülen boydan değilim.

Âşık İSMET der ki, nice devletim,
Dünyada bir uçtan uca devletim,
Beş bin yıllık tarih, koca devletim.
Kırk günlük kurulan köyden değilim.

1971

HALİMİZ

Koca çınar idim, yüceden yüce,
Kurudum, çürüdüm çalıya döndüm.
Kesildim, kırıldım gizlice gece,
Bölündüm, dilindim çileye döndüm.

Aslımdan, neslimden uzakta kaldım,
İlaç diye acep afyon mu aldım?
Bu nasıl uyku ki, uyanmaz oldum,
Kefeni biçilmiş ölüye döndüm.

İSMET'in başından güman gitmiyor,
Ocağı yanmayan baca tütüyor.
Birlik istiyorum, para etmiyor.
Düşünü düşün, deliye döndüm.

1974

ÇALINMIŞ

Güneş mi soğudu, bahar mı gelmez?
Mevsimler içinde yazım çalınmış.
Başa gelenlerden haberim olmaz,
Anlamaz ölmüşüm, özüm çalınmış.

Tarihe sığmayanı şöhretler şanlar,
İstiklâl uğruna dökülen kanlar,
Yaşayan söylese, kim onu anlar,
Yaranın içinden sızım çalınmış.

Yolum nerde kaldı bulamıyorum,
Zifiri karanlık gelemiyorum,
Tarihte neler var, bilemiyorum,
Kaşımın altından gözüm çalınmış.

İSMET şehitlerin mezarı nerde?
Açılısın gözüne kapanan perde.
Gerçek tebdil olmuş, duyduğum yerde,
Yürürken arkadan izim çalınmış!

1974

ZÂR DEMEK BENİM

Kimler soruyormuş benim soyumu?
Gökten taze yağın kar demek benim.
Zararsızım, varın söylen huyumu,
Emsali bulunmaz zor demek benim.

Çektiğim çileden işlenmiş isem,
Beyhude yelmedim, yaşlanmış isem,
İyi olduğumdur, taşlanmış isem,
Dallarımda meyve var demek benim.

Sevdalı olmadan Mecnun olunmaz,
Âşık ah çekerse, ona gülünmez,
Kalbim, "Allah" diyor, riya bulunmaz,
Ahdine vefalı yar demek benim.

Âşık İSMET, işte böyle yetiştin,
Dil öğrendim, kuşlar ile ötüştüm,
Öyle ahım var ki, yanıp tutuştum,
Tükenip bitmeyen zâr demek benim.

-57-

SÖVMELİ

Şeker dura dura şapa dönerse;
Tadına sövmeli, tadına onun.
Bal arısı varıp leşe konarsa;
Adına sövmeli, adına onun.

Çıkacak olursa, cücenin boyu,
Uzanıp da avlar, gökteki toyu
Kediden korkarsa aslanın soyu
Ödüne sövmeli, ödüne onun.

İSMET der ki, yoldan sapan gurubun,
Yurduna yıkımlar yapan gurubun.
Kendi benliğinden kopan gurubun,
Südüne sövmeli, südüne onun.

1978

CANDAN ETTİLER

Kar gibi beyaza dediler; "Kara."
Bizi, o güzelim günden ettiler.
Yerine yaktılar is veren çıra,
Aydınlık diyerek, zindan ettiler.

Yanlış öğrendik, hülâsa hâsıl,
Böyle mi olacak, tertemiz asıl?
Nasıl düşman oldu, geçmişe nesil?
Güzel huydan, doğru dinden ettiler.

Akıldan, fikirden şaşık oldular,
Ayının postuna âşık oldular.
Âlemin içinde düşük oldular,
Hem şöhretten, hemî şandan ettiler.

Âşık İSMET kimler kimin derdinde?
Her vatanseverin düşman ardında,
Kendi ocağında, bu öz yurdunda,
Kahpece vurup da candan ettiler.

AZİZİYE

Kutsaldır, buranın toprağı taşı,
Mübarek yüzünü, görmeğe geldim.
Tabir olmalıdır, hayali, düşü
Gizli sırlarına ermeğe geldim.

Düşünene büyük görev düşüyor,
Ahı ile nice ruhlar yaşıyor,
Aziziye bin bir mana taşıyor,
Selam verip saygı durmağa geldim.

Muhtar Paşa, Nene Hatunlar vardı,
Baş başa düşmanla savaştı durdu,
Ata yadigârı yiğitler yurdu,
Hatırlar gönüller sormağa geldim.

İSMETİ böylesi yerleri görsün,
Neler hissettiyse cevabın versin.
Nice şehitlerin yattığı yersin,
Taşlara yüzümü sürmeğe geldim.

1979

-60-

UNUTMA

-Aziziye Şehitlerine-

Düşman dost olur mu "Dost" demek ile?
Dolap aynı, dümen hâlâ o dümen.
Çiçekle süslenir bin türlü hile,
Meydan odur, çimen hâlâ o çimen.

Başı gövdesinden kesilen şehit!
Karnı süngü ile deşilen şehit!
Mezarı sonradan eşilen şehit!
Kader gitmez, güman hâlâ o güman.

Biz toprağa, toprak bize bakıyor,
Ana, baba, kardeş kanı kokuyor,
Öksüz, taşa bakıp boyun büküyor,
Dillerdeki aman hâlâ o aman.

Nice eve girip benzin döktüler,
Üzerine kiprit çalıp yaktilar,
Ordakiler yandı, onlar baktılar,
Dağlardaki duman hâlâ o duman.

Âşık İSMET acı ile dolmuşum,
Gafil değil, Hakk'a teslim olmuşum,
Atalardan böyle haber almışım,
İnanç sağlam, iman hâlâ o iman.

1980

KURBAN KESSELER BENİ

Fabrika isterim, uzun bacalı,
Kursalar da kurban kesseler beni.
Hem de çalışacak günüz geceli,
Kursalar da kurban kesseler beni.

Jetlerimiz tutsa, bütün semayı,
Kahpe düşman boyun eğsin enayi,
Sivas'ıma Demir-Çelik Sanayi,
Kursalar da kurban kesseler beni.

Çalışan milletler düşer mi dara?
Gayret güneş olur yarın sefere,
Atom sant(ı)ralı münasip yere,
Kursalar da kurban kesseler beni.

İSMETİ'yi "Nerde" diye sorsalar,
Bir okuyup, bir düşünüp dursalar,
Vatanıma harp sanayi kursalar,
Kursalar da kurban kesseler beni.

1968

SİVAS

Ne kadar söylesem dil tarif etmez,
Çok yaralı döşü vardır, Sivas'ın.
Kazancı oduna kömüre yetmez,
Bir de uzun kışı vardır, Sivas'ın.

İşsizlikten yana kırıktır kolu,
Evinden ayırır, geçimin yolu.
Günü gurbet elin kahriyle dolu,
Böyle garip başı vardır, Sivas'ın.

Kendi kaderiyle kaldığı hâlde,
Kaybeder davayı çaldığı hâlde,
Dağlarında maden olduğu hâlde,
Yağsız pişen aşı vardır, Sivas'ın.

Âşık İSMET elim yüzümde durur.
Varıp su istesem pınarlar kurur.
Yabancı gözleyip dostunu vurur;
Yanlış değen taşı vardır, Sivas'ın.

1968

YANIK HAVA ÇALAR TELİ SİVAS'IN

Hangi ipi tutsa sonu gelmedi
Daim boşta kalır, eli Sivas'ın.
Neden ise bir gün yüzü gülmedi,
Yanık hava çalar teli Sivas'ın.

Dost dediklerinden yaralar aldı,
Yara vuranları dermana saldı,
Yardımsız, bakımsız çok geri kaldı,
Sayılmaz derdi var dolu Sivas'ın.

Âşık İSMET “ah” ettikçe eriyor,
Köre güzel diye, gönül veriyor.
Her gelen yolcuya sofrası seriyor,
İkrama geçmiyor, balı Sivas'ın.

1971

ERZURUM

Yerden göğ e şafak söker burada,
Mazide parlaktır, işi bu şehrin.
Nice gönül, zikir çeker burada,
Evliyalar dolu, düşü bu şehrin.

Gerçekleri keskin gözler görmekte,
Kıyam edip, akan sular durmakta,
Tarihi var nice yıla varmakta,
Hititlerden başlar, yaşı bu şehrin.

Kaç şehit düşmüş, kaç üleş sermiş.
Kaç engeller aşmış, kaç dağı yarmış,
Kaç kana boyanmış, kaç savaş görmüş,
Kurşunla baruttur, aşı bu şehrin.

İSMET'in buraya düşmüştür yolu.
Bildiğim, duyduğum, böyledir hâli,
Her taraf yatırlar, türbeler dolu,
Öpülmeli dağı, taşı bu şehrin.

1980

MUSTAFA KEMÂL

Hazarda, seferde atılan adım,
Olmalıdır kural, Mustafa Kemal.
Gerçeği söylemek burda maksadım,
En iyi ideal, Mustafa Kemal.

Çarpardı, vatan aşkı kanında,
Her an halkı vardı, O'nun yanında
Yapacağı şeyi, yaptı anında,
Etmiyordu ihmal, Mustafa Kemal.

Yetiştirdi, meyve veren bağları,
Maden buldu, yardı koca dağları,
Fabrikalar kurup, açtı çağları,
Sanayide temel, Mustafa Kemal.

Güç ile kuvvettir, dünyada barış,
Yapılan hamledir, hedefe varış,
“Övün, güven, çalış”, çalışıp varış,
Böyle vermiş misal, Mustafa Kemal.

Yurdunu sevendi, yürekten candan,
Halkını kurtardı, kahpe düşmandan,
Nesline örnektir, cesur kumandan,
Zaferiyle timsal, Mustafa Kemal.

İSMETİ'yim, ilmi arar bulurum,
Kılı kırka böler, ibret alırım,
Ata'nın izinde sadık kalırım,
İstiklâlde ikbal, Mustafa Kemal.

DÖRT EYLÜL

Karanlık gecede bir güneş doğdu,
Burada, burada işte burada!
Parlak ziyâsıyla zindanı boğdu,
Burada, burada işte burada!

Esaret sarmıştı, yurdu her yandan.
Kurtarmak gerekti, zâlim düşmandan,
Halkını topladı koca kumandan,
Burada, burada işte burada!

Kong(u)reye bütün ülke katıldı,
Sivas'ta, devlete temel atıldı,
Duvarı örülüp üstü çatıldı,
Burada, burada işte burada!

Dört Eylül'de kesin karar alındı,
Ayrılıklar kalktı, birlik olundu,
Çaresiz çöküşe, çare bulundu,
Burada, burada işte burada!

ÎSMETİ, istiklâl aşkımız oldu.
Millî Mücadele adımız oldu.
Kemâl Paşa gelip, öncümüz oldu;
Burada, burada işte burada!

SİVAS'TA ÂŞIKLAR

Sivas'ın hâlini soracak olsan,
Kitap olur, defter olur, dal olur.
Dinleyip sözünü duyacak olsan.
Türkü olur, destan olur, dil olur.

Bu yıl, *Feryâdî*'nin kapandı gözü,
Belcikli Seyid'in gülmüyor yüzü,
Aşkına umutlu, yine *Kul Gazi*,
Rastlasam, elinde sarı gül olur.

Gülhanî, gönüller adamı oldu,
Muzaffer Otar da sevdaya daldı,
Karasarlı Seyit, nerede kaldı?
Görmeyeli nice uzun yıl olur.

Selimî, yarına çok umutlaşır,
Ali Dayı durmaz, gam yükü taşır,
Talibî ahdine nerde ulaşır?
Umut azaldıkça, uzun yol olur.

Bekir Kılıç, köye muhtar mı olmuş?
Firganî, Yavu'da yalnız kalmış,
Ehramî, yürekte kıvılcım almış,
O ateş içinde yanıp kül olur.

Garip Ozan geldi, bu sene gördüm,
Ziya Başer dostu, mektupla sordum,
Ervahî, hacıdır, yanına vardım,
Yüreği Mevlâ'ya yakın kul olur.

*Tecerli Pürvanî dolmuş taşıyor,
Pirkinikli Zihnî garip yaşıyor,
Bekir Yıldız, yıldan yıla coşuyor,
Âşık Ahmet başka türlü hal olur.*

Âşık İSMETî'yim, kara bağlarım,
Aşk ile kavrulup sinem dağlarım,
Günüzleri güler, gece ağlarım,
Gözyaşlarını yağmur olur, sel olur.

1983

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Karanlık gecede günümüz oldu;
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
Yolumuz, çaremiz, canımız oldu;
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Pırıltı var, toprağında taşında,
Münevverler gelmiş, görev başında,
Fennin her dalında, ilmin peşinde,
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Gece günüz, her an hizmet etmekte,
Uygarlık yolunda, ışık tutmakta,
Cehaleti, kökten söküp atmakta;
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Huzur çiçekleri kokar havası,
İkbal ocağıdır, irfan yuvası,
Çağ içinde, cennet etti Sivas'ı;
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Âşık İSMET, gitti gönlümün pası,
Harcı, beraberlik, birlik yapısı,
Medeniyet yolu, ümit kapısı;
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

BOZ TOPRAK

Yayla nerde, yolcu nerde, han nerde?
Hep sendedir, bağı ezik boz toprak.
Sümbül nerde, bülbül nerde, can nerde?
Hep sendedir, bağı ezik boz toprak.

Saklamışsın, türlü türlü madenler,
Karşılık alıyor, hizmet edenler,
Bostanlar, bahçeler, yeşil fidanlar,
Hep sendedir, bağı ezik boz toprak.

Arı desem, çiçek desem, bal desem,
İki âşık, bülbül desem, gül desem,
İniş, yokuş, dosta giden yol desem,
Hep sendedir, bağı ezik boz toprak.

İSMET der ki, şu sendeki işe bak,
Bir bahara, bir de dönüp kışa bak,
Menzile bak, mezara bak, taş a bak,
Hep sendedir, bağı ezik boz toprak.

1952

-70-

ÂRÎF

Arifin başına bahar gelmeden,
Sıcağını kışın buzundan anlar.
Gökten ne yağacak, malum olmadan,
Dağdaki dumanın tozundan anlar.

Karga şahin olmaz, durdukça dursun,
Başım taşlara vurdukça vursun,
Cahiller, kendini kurdukça kursun,
Adamı, şalgamı pozundan anlar.

Kumarcı masada beklesin hele,
Atsın da zararını, yoklasın hele,
Eden ettiğini saklasın hele,
Kalbi karaları yüzünden anlar.

Âşık İSMET aşkın peşine gider,
Virane, baykuşun hoşuna gider,
Çirkinin çalımı, boşuna gider,
Güzelin kaşından, gözünden anlar.

1953

TAŞIN VAR DÜNYADA TAŞIN DEDİLER

Anamın rahmine düştüğüm zaman,
"İşin var dünyada, işin" dediler.
Dokuz ay olunca dokuz ay hemen,
"Aşın var dünyada, aşın" dediler.

"Zamanın olamaz, senin safalı,
Arasan bulunmaz, yoktur vefalı,
Çok çile çekecek, çok da cefalı,
Başın var dünyada, başın" dediler.

"Yolun yokuşlayıp, belin bükülür,
Sağların ağırıp, dişin dökülür,
Ölümün beklenir, kahrın çekilir,
Kışın var dünyada, kışın" dediler

"Âşık İSMET, senin sonun n'olacak?
Vaden tekmil olup, günün dolacak,
Belki, başucunda nişan olacak,
Taşın var dünyada, taşın" dediler!.

1954

BENZER

Yağmur su damlası olsa ne fayda;
Yaraya düşerse, doluya benzer.
Düşünen kişiler, bambaşka hayda,
Yorganı, yastığı çalıya benzer.

Uzunca yollar var, aşılmaz dağlar,
Bugün, yarın ile geçiyor çağlar.
Gerçeği bilenler, ah çeker ağlar,
Sonunu düşünen deliye benzer.

Bakma Âşık İSMET, sen o gülene,
Gerçeği öğren de kanma yalana,
Vaktin cilvesiyle sarhoş olana,
O dolanıp gezen ölüye benzer.

1956

SÖYLESEM SÖZ İLE DİLE GELMİYOR

Öyle incedir ki, kalbimde sızı.
Tarife, makama, tele gelmiyor.
Gözüme görünür, özünde özü,
Söylesem söz ile dile gelmiyor.

Nasıl ki, duyguma tercüman olam,
Bambaşka lisandır, bambaşka âlem,
Çok küçük defterdir, çok küçük kalem,
Yazıp cızacağım, ele gelmiyor.

Birisi, daima iyilik diler,
Diğeri, aksine oynayıp güler,
Başımı ortadan ikiye böler,
Aklım fikrim ile bile gelmiyor.

Âşık İSMET durmaz aşkı hâl eder,
"Ah!" diye "Vah!" diye, oluyor heder,
Ben bir yana, gönül bir yana gider,
Teselli eylerim, yola gelmiyor.

1956

HÂLİM BAŞKA BAŞKA BENİM

Feryadımı duyan olmaz,
Dilim, başka başka benim.
Beni, benden gayrı bilmez,
Hâlim, başka başka benim.

Düşünerek geziyorum,
Gezip bir şey seziyorum,
Deryalarda yüzyorum,
Salım, başka başka benim.

Kar üstüne çiçek ektim,
Yetiştirdim, neler çektim!
Arasına fidan diktim,
Gülüm, başka başka benim.

ÎSMETİ'yim yüreğim nar,
Hayalimde güzelim var,
Aram uzak zamanım dar,
Yolum, başka başka benim.

MEZARI HAYATIN SONU SANARDIM

Kar yağar, dünyanın değışir rengi,
Yeşili, dağların donu sanardım.
Her şeyin kıyasla bulunur dengi.
Gördüğüm eskiyi, yeni sanardım.

Kimi, hakikati bilmeden yaşar,
Kendinin sırrını bilmiyor beşer,
Gözüme parlayıp ışıldak düşer,
Yalnız ılık yeren günü sanardım.

Düşüncem, hayatta hep beni yormuş.
Bilinmez şeylerden, sorular sormuş,
Ölümden öteye ömürler varmış,
Mezarı, hayatın sonu sanardım.

Âşık İSMET, yazar yazar karalar,
Değışiyor, günden güne töreler,
Dağın yarasıymış, derin dereler,
Bir yaralı, yalnız beni sanardım.

1960

GÜNEŞ NE YAPAR Kİ GÖZ OLMAYINCA

Avcı yürüyüp de yaylaya varsa;
Avı bulunur mu, iz olmayınca?
Tasadüfen şöyle bir ceylan görse;
Avını kaçıır, tez olmayınca.

Divane, yürürken dolaşır düşer,
Yaptığı hesabın sonunda yaşar.
Hâline bakarsan, bambaşka yaşar.
Yokuşta yürümez, düz olmayınca.

Bağırsan, çağırırsan, n'eylesen duymaz,
Gece gündüz feryat eylesen duymaz,
Dinlesen söylemez, söylesen duymaz;
Dil neye yararmış, söz olmayınca!..

Âşık İSMET, düşer aşkın peşine,
Ah eyleyip ateş atmış döşüne,
Körün beklediği sabah boşuna;
Güneş ne yapar ki, göz olmayınca!...

DÜNYA DENGESİZCE DÖNMÜŞ OLSAYDI

Ne gülistan olur, ne gül açardı;
Bülbül her ağaca konmuş olsaydı.
Yolcu selam vermez, gelir geçerd;
Ekmek emeksizce yenmiş olsaydı.

Çiçekler yemyeşil dallı olmazdı,
Arılar sırlanmış ballı olmazdı.
Güzel ile çirkin belli olmazdı;
Güneş gökyüzünden sönmüş olsaydı.

Hep telef olurdu, meyveler bağlar,
Korkulu dururdu hastalar sağlar,
Kül olur tozardı koskoca dağlar,
Sular benzin gibi yanmış olsaydı.

Âşık İSMET ibret dolu bu hane,
Günler yaprak yaprak, kitaptır sene,
Düşünen insanlar gelmezdi dine;
Dünya dengesizce; dönmüş olsaydı.

1963

BAHANE

Hasta iflah olmaz ise,
Yağ bahane, bal bahane...
Beklediği gelmez ise,
Dağ bahane, yol bahane.

Zaman geçer duruş olmaz,
Kuşa benzer yarış olmaz,
Sebepsiz hiçbir, iş olmaz,
El bahane, kul bahane.

Gönüllerde dolu keder,
Değerliler oldu heder,
Bülbül kime feryat eder?
Dal bahane, gül bahane.

İSMET cismi başka görür,
Hakikatten haber sorar,
Sesten başka seda arar,
Söz bahane, dil bahane...

1964

YERE ÇALAR

Altın, nedir, sarraf bilir kıymetin,
Deli bulur, yere çalar, gider hey!
Bu fâni dünyanın çürük ziynetin,
Veli bulur, yere çalar, gider hey!

Dile gelse, dese, çürüyen adam,
Sonunu bilmiyor, yürüyen adam.
Adım adım, yitik arıyan adam,
Pulu bulur, yere çalar, gider hey!

Ömrümüz, gün be gün sayıyor sayı.
Bekçinin boşuna gidiyor hayı,
Gül dalında, armut arıyor ayı,
Gülü bulur, yere çalar, gider hey!

Âşık İSMET, yapayalnız kalırsa,
Aradığı dostu orda bulursa,
Elindeki pusla bozuk olursa,
Yolu bulur, yere çalar, gider hey!

1966

-80-

SIRA SENDE Mİ

Tahıl oldum, tarla sana ekildim.
Dur bakalım, sıra şimdi sende mi?
Yağmur oldum, ekin sana sepildim,
Dur bakalım, sıra şimdi sende mi?

Vaktim geldi, tırpan ile devrıldım,
Harman oldum, yabalarla savruldum,
Buğday oldum, değirmende çevrıldüm,
Dur bakalım, sıra şimdi sen de mi?

Teknede yoğrulup kenara taştım,
Fırına atılıp ateşte piştım,
Nihayet insanın eline düştüm,
Dur bakalım, sıra şimdi sen de mi?

Sofrada yenilip karına geldim,
Kanlara karışıp yumurta oldum,
Anamın karnında kendimi buldum,
Dur bakalım, sıra şimdi sen de mi?

Dokuz ay bekledim, toprağa indim,
Bezlere sarılıp beşikte döndüm.
Hâlime ağladım, ataşa yandım,
Dur bakalım, sıra şimdi sen de mi?

İSMETİ'yim, bunlar geldi başıma,
Âşık oldum, sevdâ düştü peşime,
Geceleri neler girer düşüme?
Dur bakalım, sıra şimdi sen de mi?

1966

-81-

OLACAK

Boran olup kış gelse de,
Gün dolanıp yaz olacak.
Buzlar demiş taş olsa da;
Erimesi tez olacak.

Nara yandım, pişmek için,
Kaynamışım, taşmak için,
Engelleri aşmak için,
Aşk içinde öz olacak.

Denizleri derin görmem,
Uzaklara aman vermem,
Tepeleri görüp durmam;
Dağ devrilip düz olacak,

İSMETİ'yim ben giderim,
Yoruldukça aktı terim;
Ayak kalem, yok defterim;
Yürüdükçe iz olacak.

1966

TAVUK OLSAN DÜŞMANIN VAR

Kurda karşı giden koyun,
Hele hele hele de bak.
Kurt edecek sana oyun,
Mele mele mele de bak.

Suç işlersen pişmanın var;
Zayıf isen şişmanın var,
Tavuk olsan, düşmanın var,
Hele hele hele de hak¹. (x)

Hangi köylü, nerelisin?
Dağ olsan, berelisin.
Ova olsan, berelisin.
Sele sele sele de bak.

Âşık İSMET, yaman olsan,
Yıl yok eyler, zaman olsan,
Harman olsan, saman olsan,
Yele yele sele de bak.

1967

¹ Kuzgun

BENİM BAKIŞLARIM BAŞKA BAŞKADIR

Pınar olsam, boşa akıp duramam,
Benim akışlarım, başka başkadır.
Aşkı olmayana ateş veremem,
Benim yakışlarım, başka başkadır.

Bilmeyen şifadan içip gidemez,
Acı mı, tatlı mı seçip gidemez,
Her yolcu bu yoldan geçip gidemez,
Benim yokuşlarım başka başkadır.

Renkleri yan yana çeker işlerim,
Manayı meydana döker işlerim,
Fikir lambasını yakar işlerim,
Benim nakışlarım başka başkadır.

Âşık İSMET asla gönül kırmadım,
Yolcuyum giderim, yolda durmadım,
Rüya görür gibi, dünya görmedim,
Benim bakışlarım başka başkadır.

1968

BAŞKALIK YAR

Yaz gelmiyor, bu yıl bize,
Kışım da bir başkalık var.
Gördüğümü desem size,
Düşümde bir başkalık var.

İşlerimiz yarı kaldı,
Ustaları bani n'oldu?
Duvar örgü tutmaz oldu.
Taşım da bir başkalık var.

Düşündükçe mahvolurum,
Acep kime suç bulurum?
Büyüdükçe küçülürüm,
Yaşımda bir başkalık var.

Âşık İSMET han içinde,
Gönlüm durur zan içinde,
Ayaklarım kan içinde,
Başımda bir başkalık var.

1972

DERİM

İnsan müşteridir, dünya bir pazar,
Çok yelen, çok yılar, çok yelme derim.
Gönüller yıkarak sakın intizar,
Çok alan, çok çeker, çok alma derim.

Şu aşkın deryası, öyle derin ki,
Divâne olursun, öte varın ki,
Akıl almaz, gücün yetmez görün ki,
Çok dalan, çok deli, çok dalma derim.

İSMETİ'yim gittim kendi yolumdan,
Hâl ehlinin canlar oldum hâlinden,
Ne hayata güven ne kork ölümden,
Çok gülen, çok ağlar, çok gülme derim.

1973

GÜLÜN GÜZELLİĞİ DALINDA GEREK

Çalıya bakmakla ilham mı alır?
Bülbülün sevdası, gülünde gerek.
Aslından ayrılan, iflah mı olur?
Gülün güzelliği, dalında gerek.

Düşünmeyen kimse derine dalmaz,
Devirler değişir, hâliyle kalmaz,
Hayalde olanlar, hakikat olmaz,
Kişinin hüneri, elinde gerek.

Karışma, feleğin hiçbir işine,
Kartal gibi çöker sonra başına,
Çıkma cıvgısının sakın dışına;
Fâni olan, kendi hâlinde gerek.

Âşık İSMET, hazır eyle sen seni,
Gelen gitmiş, burda kalmış kim hani?
Ömür demir olsa, tükenir sonu;
Hazır ol ki, yolcu yolunda gerek.

1975

MEHENK

Biraz dur da dinle beni;
Çiçek, balın mehengidir.
Aldadırsa, yaprak seni,
Meyva, dalın mehengidir.

Gönül, türlü türlü hayda,
Gördüğünden bekler fayda,
Her âşıkta başka kayda.
Nağme telin mehengidir.

Sular şırıl şırıl akar,
Her şeyin bir sesi çıkar,
Söz var yapar, söz var yıkar,
Mana, dilin mehengidir.

Âşık İSMET, geldi sonu,
Atasözü var ya hani;
"İş düşerse, dostun tanı."
Fırsat kulun mehengidir.

DOKTOR BANA

Sefillikten hasta olup varınca,
Doktor bana; "Boğazına bak." dedi.
Kollarımı kuru kemik görünce,
Doktor bana; "Boğazına bak." dedi.

Yoksulluk başıma çok büyük zorba,
Unumuz tükendi, boş durur torba.
Yiyip içtiğimiz, bir yavan çorba,
Doktor bana; "Boğazına bak." dedi.

Yolum aksi, işim tersine gitti,
Çektiğim sıkıntı canıma yetti,
Mecalim kalmadı, takatim bitti,
Doktor bana; "Boğazına bak." dedi.

Âşık İSMET der ki: Böyledir hâlim,
Yüce dağlar ile çevrildi yolum,
Süt ile yoğurda yetişmez kolum,
Doktor bana; "Boğazına bak" dedi.

1950

HANCI

Dolu dolu derdim, döşümde gizli.
Hanında yatılmaz, hey hancı dayı!
Tahtalar küflenmiş, hasırın tozlu,
Hanında, yatılmaz, hey hancı dayı!

Aç kurt gibi daldı, tahta kurusu,
Göksüm: oldu, bütün tırnak yarısı,
"Han parası" dersin, gece yarısı.
Hanında yatılmaz, hey hancı dayı!

Kediler mırıldar; fareler oynar,
Burada o cansız deriler oynar,
Sinekler saz çalar, pireler-oynar,
Hanında yatılmaz, hey hancı dayı!

İşte, Âşık İSMET bu hâle bakar,
Uykusu kaçanlar sigara yakar,
Altta ahır, üstte ayaklar kokar,
Hanında, yatılmaz hey hancı dayı!..

KEL GELİN

Bekâr kaldı peri gibi çok kızlar,
Koca buldu, gelin oldu, kel gelin.
Davullar dövüldü, çalındı sazlar,
Peçe buldu, gelin oldu, kel gelin.

Elâleme kendisini saydırdı,
Baş tacını bir tarafa eydirdi,
Nikâhını vakit erken kıydırdı.
Hoca buldu, gelin oldu, kel gelin.

Düğününde oynar imiş dansını,
Çoklarına çiçek etmiş cinsini,
Kimse bilmez, kelin açık şansını,
Yüce buldu, gelin oldu, gel gelin.

Âşık İSMETÎ'nin böyledir sözü,
Peçenin altında gülüyor yüzü,
Çok parlak yıldızlı, mavi gökyüzü,
Gece buldu, gelin oldu, kel gelin.

-91-

KİMİ-1-

Kimi, gülistana varıp gül alır,
Kimi, güzeldeki nazdan anlamaz.
Kimi gider, gayet ince tel alır,
Kimi, perde perde sazdan anlamaz.

Kimi, şu dünyaya gülüp geçmiştir,
Kimi, yüreğini delip geçmiştir,
Kimi, yol boyunca gelip geçmiştir,
Kimi, o yoldaki izden anlamaz.

Kimi, talihine gönlünü üzer,
Kimi, el-âlemi boşa mı gezer?
Kimi, yüz hattından bir şeyler sezer,
Kimi, karabaştan, gözden anlamaz.

Kimi İSMET gibi hal erbabıdır,
Kimi, okuryazar, dal erbabıdır,
Kimi dinler, kimi dil erbabıdır,
Kimi, ne söyleden sözden anlamaz.

1955

ÖĞÜT

Kadir bilmeyene kıymetin satma,
Ara erbabını, bulana kadar.
Mana harmanında uyuyup yatma,
Uyan ki, bambaşka olana kadar.

Yol göster, sevdaya yelen var ise,
Saklama derdini, bilen var ise,
Bir ağlayan, bir de gülen var ise,
Ağla, ağlayan da gülene kadar.

Cana yakın olsun, her zaman canın,
Sıcakça dolaşsın, damarda kanın,
Gök gibi gürlesin yüreğin senin,
Dinle, ses kulağa gelene kadar.

Âşık İSMET, sakın uzakta durma,
Kimsenin suçunu yüzüne vurma,
Yolcu olan düşer, sakın hor görme.
Yardımcı olasın ölene kadar.

1960

SİNEKLER BAŞKADIR ARILAR BAŞKA

Yaylada bin çeşit çiçekler açar,
Maviler başkadır, sarılar başka.
Havada kanatlı böcekler uçar,
Sinekler başkadır, arılar başka.

O çalım satana veli demeyin,
Dağlarda gezene deli ödemeyin,
Mezarda yatana ölü demeyin;
Ölüler başkadır, diriler başka.

Görülür gerçekler göz ile değil,
Âşıklık her zaman saz ile değil,
Güzellik insana poz ile değil.
Çirkinin yanında periler başka.

Âşık İSMET dolup durmadan taşar,
Bazen yürüdüğü yolundan şaşar,
Aslan boyun eğmez, her an hür yaşar.
Çobanla yayılan sürüler başka.

1962

KARARDI

Bana řu dünyadan haber sorarsan;
Kılıçlar paslandı, kınlar karardı.
Eğer giymek için kispet ararsan,
Yelekler kirlendi, donlar karardı.

Doğrunun durağı, yeri kalmadı,
Menfaatsiz selam veren olmadı,
Beklenenler gitti geri gelmedi,
Fikirler inceldi, zanlar katardı.

Kimse bakmaz olmuş, soyluya soya,
Bir hayat yaşanır, hem doya doya,
Gözleri aldatır, çeşitli boya,
Tenler beyazlandı kanlar karardı.

Âşık İSMET gider, her doğan ayda
Zaman başka, gönöl başka bir hayda
İnsanoğlu aya gitse ne fayda;
Fenler parladıkça günler karardı.

1963

DİYORLARDI DOĞRU İMİŞ

“Kul nefsine tapacaktır.”
Diyorlardı, doğru imiş.
“Haksız işler yapacaktır.”
Diyorlardı, doğru imiş.

“Gelen önce övülecek.
Gider gitmez sövülecek,
Ses çıkarsa dövülecek.”
Diyorlardı, doğru imiş.

“Biçareler kovulacak,
Gerçek sözler boğulacak,
Fesatlıklar çoğalacak.”
Diyorlardı, doğru imiş.

İSMET huzur bulmayacak,
“Hatır gönül kalmayacak,
Yardımlaşma olmayacak.”
Diyorlardı, doğru imiş.

BİRİNİ GÖRDÜM

Kahve köşesinde birini gördüm;
Yine de "Çok şükür, Hak!" dedi, durdu.
Hamallık edermiş, işini sordum,
"Derdimi sorarsan, çok" dedi, durdu.

Karı, koca beş de çocuklar imiş,
Durdukları ev de gayet dar imiş,
Kafasında bin bir keder var imiş,
"Hanım hasta, param yok." dedi, durdu.

"Akşam sabah çoluk çocuk ağlıyor,
Bu hâl ateş olmuş, beni dağlıyor,
Çaresizlik zincir gibi bağlıyor,
Böyle bir hâldeyim, bak." dedi, durdu.

İSMETİ'ye bir of çekti derinden,
İki yana baktı, kalktı yerinden,
Bir sigara almış, geldi birinden,
"Ateşin var ise yak." dedi, durdu,

1964

BİZİM KÖTÜ KÖTÜ RAYLARIMIZDAN

Ekinler kurudu, otlar çürüdü;
Bizim kötü kötü haylarımızdan.
Hile her tarafı aldı yürüdü,
Bizim kötü kötü paylarımızdan.

Kime fırsat düşse hemen çalışıyor,
Kimde miras varsa gidip talıyor.
Kim düşerse, düşen yerde kalıyor,
Bizim kötü kötü saylarımızdan.

Bilinmiyor hangi yolda yürürüz,
Gözümüz puslanmış, çatal görürüz,
Düşmanı gözleyip, dostu vururuz,
Bizim kötü kötü yaylarımızdan.

Âşık İSMET acep ne iş yapıyor?
Kimse bilmez, kimler kime tapıyor,
Demir teker olsa, yoldan sapıyor,
Bizim kötü kötü raylarımızdan.

1964

NASIL ZENGİN OLAYIM

Ben bilmem ki, nasıl zengin olayım?
Çalayım bakayım, öyle mi acep?
Gece gezip, açık kapı bulayım,
Talayım bakayım, öyle mi acep?

Öyün öyün haram yemeli doyup,
Doğrunun gözünü durmadan oyup,
Yolcunun yolunda parasın soyup,
Salayım bakayım, öyle mi acep?

Utanmadan yapsam şu yüz karasın,
Terazinin yanlış alsam darasın,
Müşterinin çürük malla parasın,
Alayım, bakayım, öyle mi acep?

Âşık İSMET, sen de öğren oyunu,
Düşünme hiç şehir ile köyünü,
Bir yetimin miras varsa tüyünü,
Yolayım bakayım, öyle mi acep?

1965

ETME BULMA DÜNYASI

Bir şey gördüm ise, bin değer verdim;
Düşün, taşın ibret alma dünyası...
Elimi yüzüme koyup da durdum;
Dedi-kodu, dava çalma dünyası...

Sırlara gebedir, haftalar aylar,
Doğumdan doğuma derdini söyler,
Gerçeğin gölgesi görünen şeyler,
Düğün, bayram hiçe gülme dünyası...

Acıyı, tatlıyı seneler saklar,
Falandan alıp da filana yükler,
Herkes hayatından menfaat bekler,
Umut umma, zengin olma dünyası...

İSMETİ inanan Mevla'ya tapar,
Arif gördüğünden hisseler kapar,
Kul ne yapar ise, kendine yapar,
Ekme biçme, etme bulma dünyası.

-100-

HAL PAZARINDA

Kulun kul yanında kıymeti yoktur,
Hiçe satılırsın el pazarında.
Davulun, burnanın değeri çoktur.
Lal olur durursun, dil pazarında.

İnsan emsaliyle gider yolundan,
Anlar birbirinin olan hâinden,
Seven sevdiğinin tutar elinden,
Güzeller görünür gül pazarında.

Düşünenler bir ah çeker, bir gider,
Âşıklar oluyor sevdâyâ heder,
Doğru iş yapanlar hep zarar eder,
Hırsız önde gider çal pazarında.

İSMET'in kimseler bilmez hâinden,
Yere düşse tutan olmaz kolundan,
Baş ayağı şaşkın etti yolundan,
Haller ne olacak hal pazarında.

1965

-101-

KARŞI

Gülüp oynamaya davul çalınır,
Dertli neşe duymaz, halaya karşı.
Duysa kaba sözden hemen alınır,
Çiçek dayanır mı, doluya karşı.

Hâl ehli olmayan yolundan sapar,
Hayatı boyunca nefesine tapar,
Ne söylersen söyle, aksini yapar;
Öğüt kâr eylemez, deliye karşı.

Gönüllerde dolu, çeşitli hile,
Niceler aldanır, o kaypak dile,
Kötüler durmadan süslense bile,
Bülbül nağme dökmek çalıya karşı.

Âşık İSMET saysam, dahası çoktur,
Hasta yarınından haberi yoktur,
Eğer bir an önce, gelmezse doktor,
İlaç fayda vermez ölüye karşı.

1965

DOKTOR BEY*

Hiç yoksa hastanın para yanında,
Gelmeden doktor bey, ilaç yazmadı.
Dertli dura dura kapı önünde,
Ölmeden doktor bey, ilaç yazmadı.

Hoş karşılar zengin olan beyini,
Kim neylesin, fakir kalan köyünü,
Hasta düşen öksüzlerin tüyünü,
Yolmadan doktor bey, ilaç yazmadı.

Yer kalmadı, yüreğimde yaradan,
Dertsiz gelen, dertli gider buradan,
Dul bacımın dilendiği paradan,
Almadan doktor bey, ilaç yazmadı.

İSMETİ söyleme, kimi bilir halden?
Elini gözlüyor anlamaz dilden,
Hastanın senelik kazancın elden,
Bölmeden doktor bey ilaç yazmadı.

1966

* Çok fakir olan bacısını doktora götürmesi üzerine söylediğidir.

ALDATMIŞLAR

Şu dünyayı gelin sandık,
Allar bizi aldatmışlar.
Sevdasına yaman daldık,
Haller bizi aldatmışlar.

Yapılar var nice katlı.
Güveniriz hatlı-mutlu,
Petek petek tatlı tatlı,
Ballar bizi aldatmışlar.

Noksanları saya saya,
Yürüyoruz gene yaya,
Günden güne aydan aya,
Yıllar bizi aldatmışlar.

Sorarsanız budur hâlim,
Gâhi âlim, gabi zalim,
Burun burun, çalım çalım,
Çullar bizi aldatmışlar.

Âşık İSMET çektim elem,
Çeşit çeşit, çoktur çilem,
Cılga cılga, dolam dolam,
Yollar bizi aldatmışlar.

1966

DİRİDEN OLDUK

Şarapta aradık, balın tadını,
Üzüme güvendik, arıdan olduk.
Vefâsızın ezber ettik adını,
Kahbenin uğruna periden olduk.

Cüceye eğilir, yüce boyunlar,
Türklüğe uğramış, türlü oyunlar.
Kayıp olmuş nice sütlü koyunlar,
Çobana inandık, sürüden olduk.

Dost diye, ellerden şer öğüt aldık,
İş sandık, oyuna gafilce daldık.
Gelinsiz kapıda zurnalar çaldık,
Davulu patlatıp, deriden olduk.

Âşık İSMETÎ'ye sorarsan eğer,
Kötüye verirler dünyada değer,
Yaşıyoruz sandık, ölmüşüz meğer,
Ölüye ağlarken diriden olduk.

1968

GEC OLDU GARDAŞ

O söylenen sarı sarı yalanlar,
Ehlinin başına taç oldu gardaş.
Dosdoğru duruyor eğri yılanlar,
Dolaşıp düştüğüm, kaç oldu gardaş.

Kırılan cevizler, geçiyor kırkı,
Sizlere söylemem boşuna şarkı,
Tersine dönüyor feleğin çarkı,
Kele kel demek de, suç oldu gardaş.

Âşık İSMET nerde kaldı izimiz?
Dedikçe duyulmaz doğru sözümüz,
On yıldır uyuyan ölü gözümüz,
Açtık açtık amma, geç oldu gardaş.
1969

BOYNUZU

Koskocaman, çatal çatal uzadı.
Bizim köyde, bir düzünün boynuzu.
Cilalandı, pırıl pırıl parladı.
Bizim köyde, bir düzünün boynuzu.

Piçler ile yoldaş oldu yürüdü,
Düşmanını görmez, bakar kör idi,
Kırılması balta ile zor idi,
Bizim köyde, bir düzünün boynuzu.

Karısının oynasıyla dolaşır,
Yüz karası yedi başa bulaşır,
Uzunluğu bulutlara ulaşır,
Bizim köyde, bir düzünün boynuzu.

Yazma Âşık İSMET, bu hoş görülmez,
Söylenecek söz var ise durulmaz,
Köprü kursam, tren geçer kırılmaz,
Bizim köyde, bir düzünün boynuzu.

-107-

DUL ÇIKTI

Dolanıp da gelen şimdi bir gelin,
Dul çıktı ha, dul çıktı ha, dul çıktı!
Güvey hiç kimseye söylemez hâlin,
Lal çıktı ha, lal çıktı ha, lal çıktı!

Ardisıra oynaş geldi peşinden,
Eski ettikleri gitmez düşünden,
Pişirdiği sofrasında aşından,
Kıl çıktı ha, kıl çıktı ha kıl çıktı!

Bakır kızıl, yemek yenmez kabından,
Kimse bilmez, şekerinden şebinden,
Altun deyip çıkardığı cebinden,
Pul çıktı ha, pul çıktı ha pul çıktı!

Âşık İSMET tutabilsem saçından,
Pencereden bakmaz olmuş suçundan,
Açıp sandığını baktık içinden,
Zil çıktı ha, zil çıktı ha zil çıktı!

1969

-108-

ÇIFIT KAZANI

Gayibde kaynayan cıfit kazanı,
Ehlinin başına taşacak bir gün.
Zaman ıslah eder, elbet azanı,
Nerden geldiğine şaşacak bir gün.

Örümcekler örüm örüm örgüler,
Gizlenip de başlarını börgeler,
Gerçeğin gözünü oyan kargalar,
Kendi pisliğini deşecek bir gün.

Ferdi ferde fitneliyor filanlar,
Ayağına dolaşacak planlar,
Aramıza zehir saçan yılanlar,
Başı balon gibi şişecek bir gün.

İSMETİ halleri getirdin dile,
İşi fitneliktir sanatı hile,
Peşinden kötülük düşünse bile,
Kendi kuyusuna düşecek bir gün.

1969

ONA YANARIM

Arının yaptığı bin bir çiçekten,
Dalaklar suçlanır, ona yanarım.
Güllerin talihi yoktur gerçekten,
Yapraklar suçlanır, ona yanarım.

Doğru ticaretçi ediyor ziyan,
Kazanıp gidiyor müşteri soyan,
Gerçeği söyleyip, gerçeği duyan,
Kulaklar suçlanır, ona yanarım.

Zalim saygı görür, yoldan geçerken.
Âlimler suçlanır, suçtan kaçakken,
Şeytanlar bizlere zehir saçarken,
Melekler suçlanır, ona yanarım.

İSMET görüyor ki çok yanıp tüten,
Utanmaz diyor ki mazluma "Utan."
Her zaman, her yerde haklıyı tutan,
Bilekler suçlanır, ona yanarım.

KALMAMIŞ

Başımıza nice ağrılar geldi,
Şimdi ilaçların ferî kalmamış!
Düşündüm, düşüncem bağrımı deldi,
Kılıç yarasından geri kalmamış!

Eğriler, doğruya, karşı çıkıyor,
Giden yaptı ise, gelen yıkıyor,
Arkadan gözleyip kurşun sıkıyor.
Meydanda insanın eri kalmamış!

Gariban, böylesi günlere kaldı,
Sevgiler, saygılar haniya n'oldu?
Kahpelik kalleslik marifet oldu,
Gayrı erkeklğin zoru kalmamış!

Âşık İSMET sorma hastayı, sağı,
Sel alıp da gitti, bahçeyi bağı,
Söyleyin bu zaman kimlerin çağı?
Doğrunun dünyada yeri kalmamış.

-111-

KİMİ-2-

Kimi, düşünmeye zaman bulamaz,
Kimi konum, kimi göçüm derdinde.
Kimi, gördüğünden ibret alamaz,
Kimi yiyim, kimi içim derdinde.

Kiminin iyiliği, dudak ucunda,
Kimi, benim gibi ak var saçında,
Kimi, alevlenmiş ateş içinde,
Kimi seçim, kimi geçim derdin.

Kiminin testisi boşuna dolmuş,
Kimi, boş durmamış, bir şeyler bulmuş,
Kiminin sarayı virane olmuş.
Kimi tahtım, kimi tacım derdinde.

Kimi, İSMET olmuş, sevdaya yanar,
Kimi, bu sevdayı acep ne sanar?
Kimi, çalışmadan hazıra konar,
Kimi ekim, kimi biçim derdinde.

1973

LAL DÜNYASI BAŞKA BAŞKA HALDEDİR

Gerçekler ne ise getirsem dile,
El dünyası, başka başka haldedir.
Ne anlar, ne dinler çatlasan bile,
Lal dünyası başka başka haldedir.

Bu derde çaremiz yok diyor doktor,
Haksızın haklıdan feryadı çoktur,
Eğrinin doğruya güveni yoktur,
Rol dünyası, başka başka haldedir.

Geçerler garibe selam vermeden,
İyiler ölüyor değer görmeden,
Döner yalancının çarkı durmadan,
Dil dünyası, başka başka haldedir.

Âşık İSMET olan borcu ödüyor,
Hakkın sevdasını içten güdüyor,
Her biri, bir yana çekip gidiyor,
Yol dünyası, başka başka haldedir.

BENZİYOR

Ben mi bilmiyorum, zaman mı başka?
Bahar dedikleri, kışa benziyor.
Dağlar mı bozardı, duman mı başka?
Toprak görünenler, taşa benziyor.

Soyguncu pusuda, eşkıya izde,
Yolcu bataklıkta, bataklık dizde,
Vicdanla merhamet bu asır bizde;
Kanadı kırılmış kuşa benziyor.

Zalim sesli, mazlum uslu duruyor.
Güneşin etrafı puslu duruyor.
Bülbül kafesinde yaslı duruyor;
Güllerin kokusu leşe benziyor.

İSMET'in bu hâlden bir şey sezmesi,
Sertin yumuşağı çözüp ezmesi,
Bazı aydınların ayık gezmesi,
Cahilin gördüğü düşe benziyor.

DERT ŞİKÂyet DİLEK

DÜŞÜRME YÂ RAB

Ne gelecek, ne gidecek yer kaldı,
Del'edip de dîle düşürme Yâ Rab!
Ne güvenli, ne vefalı yar kaldı,
El edip de, ele düşürme Yâ Rab!

Şu bataktan kanat ver de uçayım
Kendi kefenimi kendim biçeyim,
Akıl ver de ayanımı seçeyim,
Mal edip de mile düşürme Yâ Rab!

Komşu etme, kibir ile gülmeze,
Hısım etme, doğru yoldan gelmeze,
Muhtaç etme, kıymetimi bilmeze,
Pal edip de pula düşürme Yâ Rab!

İSMETİ'ye ruhsat verip yazdır da,
Sürünerek kara yeri gezdir de,
Yüze yüze yüz deryayı yüzdür de,
Sal edip de sele düşürme Yâ Rab!

-115-

NEREDE KALDI

Bayramda aradım, bir çorba için,
Bulamadım bir keş, nerede kaldı?
“Yağsız olsun” dedim ısınmak için,
Bulamadım bir aş nerede kaldı?

Kahrımı yakıp da korlaşam diye,
Derdimi deyip de dertleşem diye,
Yaremi sarıp da yarlaşam diye,
Bulamadım bir eş, nerede kaldı?

Hastalandım derman diye dilendim,
Ezildim de elek elek elendim,
Aç karınla kapı kapı dolandım,
Bulamadım bir iş, nerede kaldı?

Bir hayırlı görmez oldum düşümü,
İSMET’yim, döktüm bütün dişimi,
Bölük bölük bölem diye başımı,
Bulamadım bir taş, nerede kaldı?

1947

DERT BENİ*

Bacım sordu, ben de dönüp söyledim;
"Bacı bacı, nakışladı, dert beni.
Vücudumu yara ile süsledim.
Acı acı nakışladı, dert beni."

Bilmeyen diyor ki; "Nereli, neci?"
Arar, bulur, nerde olsam her acı.
Feleğin varımış alacak öcü,
Öcü öcü nakışladı, dert beni.

Güneşim doğmuyor, her an gecedir,
Kolum yetişmiyor, derman yücedir,
Yaralarım derin, gayet fecidir,
Feci feci nakışladı, dert beni.

İSMETİ, dumanım tepemde tüter,
Beklediğim günler gelir ki beter,
Günüzleri gelip yakamdan tutar,
Gece gece nakışladı dert beni.

1948

* Aşığın çocukluğunda kardeşi ile bir kapı arkasında kalması, hasta düşmesi ve kız kardeşinin onları ziyarete gelmesi üzerine söylediğidir.

-117-

YOKLUK

Anamdan emdiğim sütü burnumdan,
Getirdin sen yokluk, getir bakalım.
Atıp hançerini kara bağrımdan,
Batırdın sen yokluk, batır bakalım.

Götürürsün, meçhul yönlere doğru,
Dönderirsin, acı dünlere doğru,
Garip başım kara günlere doğru,
Götürdün sen yokluk, götür bakalım.

İSMETÎ yıllarca uçan ömrümü,
Susayıp ağuyu içen ömrümü,
Bin bir çile ile geçen ömrümü
Bitirdin sen yokluk, bitir bakalım.
1949

-118-

NE YOL GÖSTEREN VAR

Derdimi demeye, saz ister kolum,
Ne bir tel bilirim, ne gösteren var.
Menzile varmadan şaşırdım yolum,
Ne bir yol bilirim, ne gösteren var.

Çalılar dolaştı, dizimi çeldi.
Düşündüm, düşüncem kalbimi deldi,
Sarıldığım dallar elime geldi,
Ne bir dal bilirim, ne gösteren var.

Bu sevdanın neler varmış tacında?
Şu başımın keder dolu saçında,
Titreyip dururum, ayaz içinde,
Ne bir çul bilirim, ne gösteren var.

İSMETİ'yim, acı içip kanarım,
Derdi, derde derman olur sanarım,
Kahırmıdan ateş aldım yanarım,
Ne bir göl bilirim, ne gösteren var.

1949

-119-

GÜLMEDİ

Umutlar dolusu yıllara baktım,
Gelir derim, gelir derim, gelmedi.
“Dünya benim.” diyen kullara baktım,
Kalır derim, kalır derim, kalmadı.

Yarelerim kimse bilmez derinden,
Sancı verir, her biri bir yerinden,
Yüz bir ilaç ettim, fayda birinden,
Bulur derim, bulur derim, bulmadı.

Şaşırmışım, nere gider yolumu,
Naçarlıktan bağlamışım kolumu,
Talih kuşu, benim böyle hâlimi,
Bilir derim, biliri derim, bilmedi.

İSMET’yim, yaktım nara tenimi,
Kaynatmışım bu ateşte kanımı,
Fırtınaya feda ettim canımı.
Alır derim, alır derim, almadı.

1949

BEN "AH" DEDİM

Gülistana vardım gece,
Gül "ah" dedi, ben "ah" dedim.
İflah olmam senelerce,
Yıl "ah" dedi, ben "ah" dedim.

Bilen bilir, böyle bizi,
Yüreğimden gitmez sızı,
Uzanıp da aldım sazı,
Tel "ah" dedi, ben "ah" dedim.

Düşlerimle yâre vardım,
Bir an için yüzün gördüm,
"Hâlin nedir?" diye sordum,
Dil "ah" dedi, ben "ah" dedim.

Âşık İSMET çekti çile,
Hayâl ile ayan ile,
Gidecektim peşisire,
Yol "ah" dedi, ben "ah" dedim.

1950

-121-

ZAMAN DÜŞMAN OLUR EROĞLU ERE

Şimdiki kargalar konuyor güle,
Bülbüle teselli verenler olsa.
O kara sinekler dönüyor bala,
Arının hâlini soranlar olsa.

Zaman düşman olur, eroğlu ere,
Kimi korkusundan dost diyor şere,
Yolların önünde çok derin dere,
Üstüne köprüler kuranlar olsa.

Bulut yağmur vermez gülistan kurur,
Bostancı bu hâle düşünüp durur,
Hâin, hançerini mazluma vurur,
Zâlimin önüne duranlar olsa.

Âşık İSMET der ki, yalnız kaldım,
Mana denizinde derine daldım,
Kaç yara üstüne, kaç yara aldım;
Göksümü yarıp da görenler olsa.

1952

122-

DUYULMADIK SÖZÜM VARDIR

Hangi derdi diyem sana?
Yüreğimde sızım vardır.
Yolcu olup geldim hana,
Her yerde bir muzum vardır.

Nerden geldim ben bu hana?
Aşka düştüm yana yana,
Sorarsanız beni bana,
Efkârlıca özüm vardır.

Sevda beni seyyah etti,
Aldı, ilden ile gitti,
Neyim varsa, hepsi bitti,
Üç-beş satır yazım vardır.

Âşık İSMET dildar olsam,
Dilden anlar dostu bulsam,
Diyeceğim diye bilesem,
Duyulmadık sözüm vardır.

1953

GİT GAYRI

Hastalandım hastanede yatarım,
Görme gardaş, görme, git gayrı gayrı.
Eller gibi, ayda yılda hatırım,
Sorma gardaş, sorma, git gayrı gayrı.

Yemin ettin ise, bozma andını,
Boşboşuna yağıp yıkma bendini,
Gardaş deyip, gardaş için kendini,
Yorma gardaş, yorma git gayrı gayrı.

Saracaklar, kefinlere boynumu,
Duyma feryadımı, hiç de “oy” umu,
Ölür isem, bana bir tas suyumu,
Verme gardaş, verme, git gayrı gayrı.

Yazı olsun, mezarımın taşında,
Ağu varmış ekmeğimde aşımda,
İSMETİ'nin mezarının başında.
Durma gardaş, durma, git gayrı gayrı.

1953

AKSI GİDER İŞİM BENİM

Kimliğimi sorma bana,
Belâlıdır, başım benim.
Hangisini diyem sana,
Aksi gider, işim benim.

Ahdeyledim, alamadım,
Çaresini bulamadım,
Hayatımda gülemedim,
Zehir oldu aşım benim.

Umutlarım kırık burda,
Yine düştüm, deritten derde,
Beklediğim bahar nerde?
Tükenmiyor kışım benim.

Âşık İSMET nasıl olmuş,
Talihsizlik beni bulmuş,
Kim diyor ki, âşık gülmüş,
Tabir oldu düşüm benim.

1957

-125

ALDANDIM

Ömrüm geldi geçti, gülmedi yüzüm,
Çok bayram bekledim, gelecek diye
Sevdiğim güzele geçmedi sözüm,
Boşa dert yanımsım, bilecek diye.

Tenhada bulsam da sorsam hâlini,
Periye benzetmiş Mevlâ'm kulunu,
Akşam sabah bekler idim yolunu,
Boşuna gözledim, gelecek diye.

Sevdaya düşeli tükenmez çilem,
Yâr için yazmışım bir cümle kelâm,
İSMETİ kuşlardan bekledim selâm,
Gökleri dinledim salacak diye.

1958

KARA TREN

Gurbet elin gene geldi kokusu,
Öt bakalım, kara tren öt hele.
Ciğerime batar çatal çakısı,
Tüt bakalım, kara tren tüt hele.

Hasret kaldık gene Ayşe, Fatma'ya,
Kaşınarak külhanlarda yatmaya,
Garipleri uzaklara satmaya,
Git bakalım, kara tren git hele.

Bu hatıram kalsın, çağdan çağlara,
Selam olsun, geri kalan sağlara,
Dağlar gibi derdim götür dağlara,
Kat bakalım, kara tren kat hele.

İSMETİ'yi âşık etti âhiri,
Orda gördüm nice nice fahırı,
Kömür deyip, benim gibi kahiri,
Yut bakalım, kara tren yut hele.

1958

127-

KÖYE GELMİYOBUSUN DİYORLAR BANA

“Köye gelmiyorsun.” diyorlar bana,
Gelip de boynumu büküp mü gidem?
Kala kala kaldık karalı güne,
Yaralı kalbimi yakıp mı gidem?

Kimi ağlar iken kimisi gülmüş,
Kimi ayrılmış da malını bölmüş,
Kimi hasta yatar, kimisi ölmüş,
Şu gönül hanemi yıkıp mı gidem?

Eski komşuluklar hani ya, n'olmuş?
Muhabbet yerine soğuklar dolmuş,
Göçenlerin yurdu virane olmuş,
Özüm dayanmıyor, bakıp mı gidem?

Âşık İSMET der ki, payımı aldım,
Gördüm köy hâlini dert ile doldum,
Viraneye baktım, divane oldum,
Her evden dert alıp çıkıp mı gidem.

1980

DÜŞÜYOR

Başımı buluda değdirem derken,
Dizlerim dereye düşüyor gardaş.
Bilinen sezilen gerçekler varken,
Gözlerim sarıya düşüyor gardaş.

Düşmemiş olsaydım, böyle hallere,
Kendimi kaptırdım, akan sellere,
Sarılıyom, güzel diye kellere,
Yollarım nereye düşüyor gardaş?

Ben yağmur beklerim dolu yağıyor,
Boğazımı bir söz, geldi boğuyor,
Manalar içinde mana doğuyor,
Sözlerim soruya düşüyor gardaş.

İSMETİ'yim, âşık olmazdım bilsem,
Geriye istiyor, uzanıp alsam,
İleriye adım atacak olsam,
İzlerim geriye düşüyor gardaş.

1968

-130-

BABA

Kederli hâlimi gördüğün zaman,
Sorsaydın da canım baba sorsaydın.
Zerrece kalmazdı, gönlümde güman,
Dursaydın da canım baba dursaydın.

Bekliyorum, girmez oldun düşüme,
Yön verseydin, yıllar boyu işime,
Kusurum gördükçe gelip başıma,
Vursaydın da canım baba vursaydın.

Günler renk değişti, doğdu tepeye.
Köyden göç eyleyip, geldik Yapı'ya,
Gönlünce, gezip de gelsen kapıya,
Girseydin de canım baba girseydin.

İSMET başka, NAMLI başka, nam başka,
Yolcu başka, hancı başka, han başka,
Zaman başka, devir başka, bambaşka.
Görseydin de canım baba görseydin.

1968

DERİM EYVAH

Rüzgâr gibi geçer zaman,
Yıla bakar derim eyvah!
Yaşım otuz olmuş hemen,
Yola bakar derim eyvah!

Kelek sesi kalbim deler,
Neler diyor bana neler,
Kuzum deyip koyun meler,
Dile bakar derim eyvah!

Fâniye verdim elimi,
Geri vermiyor kolumu.
Nasıl unuttum ölümü,
Sala bakar derim eyvah!

İSMETİ sinem dağlarım,
Bendime çarpıp çağlarım,
Herkes güler, ben ağlarım,
Ele bakar derim eyvah!

1968

-131-

YÜK OLDU

Gençlik gelip geçti benden,
Hâlim bana çok yük oldu.
Diz dolaşır düşer yandan,
Zalim bana çok yük oldu.

Sevdasına sevindiğim,
Kazanıp da gevindiğim,
Malım deyip güvendiğim,
Dalım bana çok yük oldu.

Bina yapar, barınırdım,
Soğuklardan arınırdım,
Kemer edip sarınırdım,
Şalım bana çok yük oldu.

Dünya başa dar oluyor,
İSMET, toprak yar oluyor,
Soyunmak da zor oluyor,
Kolum bana çok yük oldu.

1969

ALDATMAK USULDÜR KÂR DÜNYASINDA

Derdini kimlere söylersin bilmem.
İnsaf beklenir mi, vur dünyasında?
“Hazırım” dese de hiç emin olmam,
Şefaata olur mu, şer dünyasında?

Şaşma şu zamanın şaşkın işine,
Bilinmez ki, neler gider hoşuna,
Güzel sanat, güzel nakış boşuna,
Kıymet bilen olmaz kör dünyasında.

Doğru baktıkların yan bakar sana,
On paraya kıyar bin tatlı cana,
Alırken dikkat et, satarken gine.
Aldatmak usuldür kâr dünyasında.

Âşık İSMET sırrın kimden saklarsın?
Gönül diyarını gezip yoklarsın.
Haksızlık edenden hak mı beklersin?
Kime ne diyorsun, zor dünyasında?

-133-

TADI YOKTUR

Güz geliyor yaz yerine,
Çölümüzün tadı yoktur.
Karga konar kaz yerine,
Gölümüzün tadı yoktur.

Ateşlere yanıyorum.
Kime niçin kanıyorum?
Şapı, şeker sanıyorum,
Dilimizin tadı yoktur.

İSMET geçti ömrün varı,
Çiçek açtı sarı sarı,
Varıp leşe kondu arı,
Balımızın tadı yoktur.

1973

DOĞRU DEĞİL Mİ

Keçinin aslana boynuz vurması,
Bu da büyük dertmiş, doğru değil mi?
Kurdun itler ile dostluk kurması,
Bu da büyük dertmiş doğru değil mi?

Fare, fil yurduna emir buyursa,
Ayı avazını arşa duyursa,
Kediler uyanıp, kaplan uyursa,
Bu da büyük dertmiş doğru değil mi?

Sorsan, inkâr eder, gözüyle görse,
Hak veren haksıza, “Haklısın” derse,
Atın kazancını inekler yerse,
Bu da büyük dertmiş doğru değil mi?

Âşık İSMET, cüret kulda yok ise,
Çaldığın havalar telde yok ise,
Yürekte olup da elde yok ise,
Bu da büyük dertmiş doğru değil mi?

1973

-135-

GARDAŞ*

Yağdı esti, yaman esti,
Sana mıydı, boran gardaş?
Apansızın gelip kesti,
O kapkara tren gardaş.

Esen rüzgâr ok mu idi?
Sızıların çok mu idi?
Başucunda yok mu idi;
Bir yudum su veren gardaş?

Arayıp da bulmuş seni,
Yerden yere çalmış seni,
Bölük bölük bölmüş seni,
Sağlam, kalan neren gardaş?

Aşık İSMET yandı nara?
Kahpe felek vermez ara,
Ta ezelden bahtı kara,
Boynu eğri duran gardaş...
1974

* 17.12.1973 günü D. D. Y.'da çalışan kardeşi Nurettin Namılı'nın tren altında kalıp ölmesi üzerine söylediği ağıttır.

-136-

OF

Derin nefes alıp bir “of” diyince,
Sitemin şekeri, çayı diyorum.
Böyle gelmiş gider, asır boyunca,
Âşığın cefâdır, payı diyorum.

Selam veriyorum, selâm almaza,
Derdimi yanarım derman olmaza,
Sözden anlamayan halden bilmeze,
Varıp karşısına, “Dayı” diyorum.

Gönlüm sevmeyince, o beni açmaz,
Havadaki kuşlar, gayesiz uçmaz,
Başına geleni yazmadan geçmez,
Bunlar âşıklığın huyu diyorum.

Âşık İSMETÎ’yim, böyledir işim,
Nice taştan taşa çok değdi başım,
“Evimde yediğim, o yağsız aşım,
Namerdin balından iyi.” diyorum.

1976

-137-

BİR BAŞIMI BULAMADIM

Bakılacak bağlarım var,
Bir başımı bulamadım.
Yaylanacak dağlarım var.
Bir başımı bulamadım.

Düşünürüm yana yana,
Hangi derdi diyem sana?
Fende zorluk yoktur bana
Bir başımı bulamadım.

Arıyorum yıllarca yâr,
Yolum uzun, zamanım dar,
Elimde yüz hünerim var;
Bir başımı bulamadım.

İSMET hisse kapacağım;
Yanlış yoldan sapacağım,
Neler neler yapacağım,
Bir başımı bulamadım.

1978

-138-

VEYSEL

Duydum göç eylemiş üstadım, dostum,
Dertlerin çıktı mı, döşünden Veyssel?
Hatıralar ile yaşamak kastım,
Mekan tutmuş, mezar taşından Veyssel.

Hoş bir seda ile gittin yolundan,
Sazın konuşurdu, senin elinden,
Bülbül örnek aldı, tatlı dilinden,
Ben de geliyorum, peşinden Veyssel.

Yakıp İSMETÎ'yi dağılatan sevda,
Gönlümü gönüle bağlatan sevda.
Seni senelerdir söyleten sevda,
Ölmekle gider mi düşünden Veyssel?
1982

ÂŞIK GÜLHANÎ-ÂŞIK İSMET KARŞILAŞMASI*

ÂŞIK GÜLHANÎ :

Irmak kenarında yolcu bekliyor,
Karşıya geçmeye salı nerededir?
Sırrını söylemez, kimden saklıyor?
Serveti, kazancı, malı nerededir?

ÂŞIK İSMET :

Hasta yatağında Yasin bekliyor,
Nerde vade yetse, salı ordadır,
O gizli sırrını zaman saklıyor,
Kendi nere gitse, malı ordadır.

ÂŞIK GÜLHANÎ :

Bağdan bahçesine ne güzel bakmış,
Eğri olanları toplayıp yakmış.
Meyvesi toprakta tersine dikmiş,
Göz ile görülmez, dalı nerededir?

ÂŞIK İSMETÎ :

Arifler dünyada iyiye bakmış,
Hoş olmayan şeyden elini çekmiş,
Ahret bahçesine tohumlar ekmış,
Niyeti nerdeyse, dalı ordadır.

* Âşık Gülhanî 1940 yılında Sivas'ın Gürün İlçesi'nin Ayvalı Köyü'nde doğmuştur. Bugüne kadar Perişan Hallerim, Gürünlü Âşık Sefil Gülhanî, Allah İçin ve Birlik Olunca adlarında dört kitabı çıkmıştır. Daha ziyade sevgi, birlik ve millî konularda değişleri olan Gülhanî'nin İsmeti ile birkaç karşılaşması vardır. Biz buraya bir örnek aldık

ÂŞIK GÜLHANÎ :
Sefil Gülhanî'yim, derine daldım,
Sevda diyarında cananı buldum,
Geri gitmek için cihana geldim,
Söyle hakikatin yolu nerededir.

ÂŞIK İSMET :
İsmetî'yim, nice havalar çaldım,
Hizmet eylediğim payımı aldım,
Bu çağda beraber yoldaşın oldum,
Kim Hakk'a giderse yolu ordadır.

1971

İSMETİ-PÜRYÂNÎ KARŞILAŞMASI

İSMETİ :

Deryada yanıp da rüzgârda tüter,
Ocağın ateşi, odu ney idi?
Sükûtta ekilip, sedada biter,
Acep bu meyvenin tadı ney idi?

PÜRYÂNÎ* :

Yürekte yanıp da ağızda biter,
Aşıktır yüreklerin odu, bilirim.
Düşlerde ekilip hayalda yeter,
Sevdadır meyvenin tadı bilirim.

İSMETİ :

Enginden kalkıp da yücede kışlar,
Kim bilir, nereye varmayı düşler?
Gelirse, kapıyı bacayı taşlar,
Aradaki dedikodu ney idi?

PÜRYÂNÎ :

Cümlesi umutla yüzüne bakar.
Deryadan yükselir, yüceye çıkar,
Bazen fındık gibi tohumlar eker,
Yağın dolu, dedikodu bilirim.

* 1931 yılında Tokat'ın Arabören Köyü'nde doğan Püryanî, halen Tokat'ta ikamet etmekte; geçimini fakr u zaruret içerisinde sürdürmektedir. İki gözü de görmeyen Püryanî'nin 1972'de Konya Âşıklar Bayramı'nda, atışma dalında, ikinciliği, 1973'te de birinciliği vardır. İrticali çok kuvvetlidir.

İSMETÎ :

Âlem bir sultana eğiyor boyun.
Hakikât ilmine olmuyor oyun,
Ayaksız geziyor, memesiz koyun,
Sağılıp dökülen sütü ney idi?

PÜRYÂNÎ :

Cümlesi Mevlâ'ya eğiyor boyun,
Gönül deryasında, yapma ha oyun,
Gökteki bulutlar, memesiz koyun,
Dökülen yağmurdur, sütü bilirim.

İSMETÎ :

Âşık İSMETÎ'den haberin var mı?
Bu yolda yürümek kolay mı zor mu?
Tetiksiz tüfektir, barutsuz mermi,
Atılan kurşunun adı ney idi?

PÜRYÂNÎ :

PÜRYÂNÎ ayandır bilemem der mi?
Menzile varmamız acaba er mi?
Göklerde gürleyip atılan mermi,
Yıldırım kurşunun adı bilirim.

17.3.1984

(x) 1931 yılında Tokat'ın Arabören Köyü'nde doğan Püryanî, halen Tokat'ta ikâmet etmekte; geçimini fakr u zaruret içerisinde sürdürmektedir. İki gözû de görmeyen Püryanî'nin 1972'de Konya Âşıklar Bayramı'nda, atışma dalında, ikinciliği, 1973'te de birinciliği; vardır. İrticali çok kuvvetlidir.

LÜGATÇE

-A-

arınmak: temizlenmek

ayan: görünen, belli

-B-

bereli: yırtılmış, yıpranmış

bile: beraber, birlikte

boran: fırtınalı yağış

börge: soğukta başa örtülen başlık

börgelenmek: borge sarmak

-C-

cerek: tırpanın sapı

cıfıt: nifakçı, kötü niyetli

cilga: inişli yokuşku dar-geniş patika yol

-D-

dalak: petek

dızır dızır: sineğin kanatlarının çıkardığı ses

dolam dolam: büküm büküm

dolap: hileli plan

don: elbise, giyecek

-F-

fer: tesir, güç

fesatlık: ara bozuculuk

-G-

gevinmek: eldekini yemek

güman: şüphe, sıkıntı

-H-	
hatlı-mutlu:	faydalı olduğuna inanmak
heder olmak:	boşa gitmek
hel:	kartal
-I-	
ışıldak:	parlayan cisim
-K-	
kayda:	nağmeli makam
kenginlik:	kin gütmeme
kıyam etmek:	saygı gösterme
kisbet:	yağlı güreş kıyafeti
-M-	
muzu:	zararlı
-O-	
oynaş:	metres, kapatma
-Ö-	
örgelemek:	örmek, ağ yapmak
-P-	
pal:	geçmeyen, geçersiz
puslanmak:	netliğini kaybetmek
puslu:	net olmayan
-S-	
salmak:	yollamak, göndermek
sarı:	madde, menfaat
sarı sarı yalan:	inandırıcı yalan
say:	destek

-Ş-

şaşık olmak: şaşkın olmak
şelvesiz: ışıksız, parlamayan
talamak: aceleyle toplamak

-T-

yapı: Sivas'ta bir mahalle

-Y-

yaban: el
yarlaşmak: sevgililerin bir araya gelmesi.

